

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor

TEZĂ DE DOCTORAT

**IMPACTUL FISCALIZĂRII ASUPRA STABILITĂȚII
FINANCIARE A ÎNTREPRINDERII**

- REZUMAT -

Conducător științific:

Prof.univ.dr. IOAN BĂTRÂNCEA

Doctorand,

CSEGEDI SÁNDOR

Cluj-Napoca

2013

Introducere și stadiul cunoașterii

Apariția primelor monede a adus cu sine apariția primelor taxe, dar și a primelor modalități de evitare a lor. Relatările scot în evidență faptul, că încă de pe vremea Imperiului Roman, unii cetățeni preferau să trăiască printre barbari decât să plătească taxele imperiului.

Nici în zilele noastre situația nu pare a fi evoluat într-un sens pozitiv din acest punct de vedere, impactul fiscalității fiind unul din fenomenele economico-sociale complexe de maximă importanță cu care statele se confruntă și ale cărei consecințe nedorite se caută a fi limitate.

Teza de doctorat urmărește să analizeze aspectele legate de presiunea fiscală, asupra stabilității entităților economice. Tematica propusă este una de interes problematica suportabilității gradului de fiscalitate fiind mereu de actualitate.

Permisivitatea legislativă, precum și cea a autorităților competente, coroborate cu un grad al fiscalității extrem de ridicat, mai ales pentru o țară în tranziție către o economie de piață autentică, viabilă, reală au condus la crearea unui mediu mai puțin propice dezvoltării afacerilor în România.

Considerăm că este necesar ca la nivelul fiecărei țări presiunea fiscală să fie menținută în limite suportabile pentru toți contribuabilii, dar în același timp să se poată satisface necesitățile de bază ale indivizilor. Aceasta, în condițiile în care acoperirea cheltuielilor în continuă creștere reclamă resurse tot mai mari, iar în același timp o fiscalitate prea ridicată nu este agreată de mediul de afaceri. Prin urmare problema presiunii fiscale asupra stabilității financiare a întreprinderilor este una destul de complicată, având în vedere că o presiune prea mare descurajează contribuabilii să muncească, să economisească și să investească. Este de dorit o îmbinare a fiscalității cu satisfacerea într-o măsură cât mai bună a nevoilor indivizilor, astfel încât contribuabilii să resimtă faptul că impozitele și taxele prelevate de la ei sunt într-adevăr cheltuite în interesul lor.

Cheltuieli publice ridicate înseamnă în primul rând o bună satisfacere a nevoilor sociale, și în particular a celor legate de protecția socială, sănătate și învățământ. Totuși, un nivel însemnat al cheltuielilor publice reclamă și resurse fiscale sporite, mobilizate la buget prin intermediul impozitelor și contribuțiilor. Deci implicit, țările unde cheltuielile publice sunt însemnate, prezintă și un nivel ridicat al presiunii fiscale, iar acolo unde nivelul cheltuielilor publice este mai modest, fiscalitatea este mai relaxată.

Pornind de la prezentarea teoretică a conceptului de fiscalitate, prin intermediul acestei lucrări se dorește să se scoată în evidență, prin apel la legislație și prin studii de caz, necesitatea diminuării efectelor nocive ale presiunii fiscale în vederea asigurării unei stabilități financiare a agenților economici din țara noastră.

Teza de doctorat tratează următoarele aspecte:

► Problematika finanțelor publice care constituie o componentă de primă dimensiune a vieții economico-sociale, concentrarea la dispoziția autorităților centrale și locale 30%-60% din produsul intern brut.

- ▶ Impactul finanțelor publice asupra reproducției sociale în sfera agenților economici.
- ▶ Interacțiunea finanțelor publice și cele private.
- ▶ Metodele de prelevare a impozitelor, taxelor și a contribuțiilor de la cei care participă la procesul de creare a valorii adăugate.
- ▶ Analiza economico-financiară a agenților economici prin prisma cauză-efect a impozitelor și taxelor.

În elaborarea tezei am ținut cont de lucrările de specialitate publicate în țară și anume: Finanțele Publice (Iulian Văcărel și colaboratorii, 2003); Economie și finanțe publice (Nicolae Hoanță, 2000); Finanțe Publice și fiscalitatea (Constantin I. Tulai, 2003); Finanțele agenților economici (Gh.D. Bistriceanu, 2001); Fiscalitate (Petre Brezeanu, 2009); Drept fiscal și financiar (Ioan Condor, 1996); Fiscalitate de la lege la practică (Lucian Târu, 2010); Contabilitate financiară românească (Atanasiu Pop, 2002); Politici și tehnici bugetare (Tatiana Moșteanu și colaboratorii, 2002); Teoria și practică în finanțarea întreprinderilor (Ioan E. Nistor, 2004); Finanțele întreprinderii (I. Nistor, V.D. Lăcătuș, 2008); Finanțele publice (T. Moșteanu și colaboratorii, 2008); Analiză și diagnostic financiar-contabil (Silvia Petrescu, 2008); Raportări financiare. Evoluții, Conținut, Analize (Bătrânca Ioan, 2006); Bilanțul entității economice (Bătrânca Ioan și colaboratorii, 2006); Analiză financiară a întreprinderii (Maria Bătrânca, Larisa-Margareta Bătrânca, 2004).

Dintre lucrările de referință publicate în străinătate în acest domeniu sunt: Atkinson P., Van den Noord P., (2001), Ang, J.S. (1992), Angelopoulos, K., Philippopoulos, A. (2007), Arce, D.G.M, (1997), Ardagna, S. (2001), Buri, M., Franco, D. (2006), Caprizzi, V. (2005), Costas, A., Lam R.W.K. (2009), Coutinho, L. (2008), *Fiscal Policy and Macroeconomic Stabilizations: What are the Gains for Cooperation?*, Journal of International Tax and Public Finance, Volume 19, Number 1 De Haan, J., Strum, J.E. (1994), Devereux, M.P., Griffith, R. (2003), Feld, L.P., Schaltegger, C.A. (2010), Glick, R., Hutchison, M. (1993), Goodhart, C.A.E, Sunirand, P., Tsomocos, D.P. (2004), *A model to Analyse Financial Fragility*, Greiner, A. (1998), Guerard, J.B., Schwartz, E. (2007), Head, J.G. (1997), Jarass, L., Obermair, G.M. (2006), Kammas, P. (2011), Knoester, A. (1979), Krugman, P. (2012), Lin, Z., Nagurney A. (2012), Manzano, B., Perez, R., Ruiz, J. (2005), Mueller, A.P. (2010), Neck, R., Schneider, F. (2001), Reid, G.C. (2012), Roszkowski, M.J, Delany, M.M, Cardell D.M. (2011), Ruggery, J., Zou, Y. (2007), Schratzenstaller, M. (2005), Schuknecht, L. (2000), Semmler, W., Zhang, W. (2004), Sterks, C.G.M. (1984), Tervala, J. (2008), Van der Ploeg, F. (2011), Van Der Ploeg, F. (2005), Welfens, P.J.J. (2010), Yashiv, E. (1997), Zhang, L., Altman, E.I., Yen, J. (2010).

Tot în acest demers am avut în vedere legislația în materie fiscală, complementările și modificările ulterioare precum și bazele de date indexate.

Cuvinte cheie: fiscalitate, taxare, impozite, presiune fiscală, stabilitate financiară, performanță, rating

CUPRINS

Introducere

Motivația temei

Stadiul cunoașterii

Structura tezei

1 FINANȚELE PUBLICE, FINANȚELE PRIVATE ȘI INTERACȚIUNEA LOR

1.1. Conceptul de finanțe publice

1.2. Fondurile publice și sursele lor de alimentare

1.2.1. Veniturile bugetului administrației centrale

1.2.2. Veniturile bugetelor locale

1.2.3. Celelalte prelevări obligatorii

1.3. Conceptul de finanțe private

1.3.1. Metode de formare și sporire a fondurilor agenților economici

1.3.2. Fluxurile financiare și conexiunea lor

2. FISCALIZAREA ÎNTREPRINDERILOR

2.1. Conceptul de fiscalitate

2.1.1. Delimitări conceptuale

2.1.2. Doctrină și pragmatism în știința fiscală

2.2. Presiunea fiscală ce apasă asupra agenților economici

2.2.1. Considerații despre presiunea fiscală

2.2.2. Forme de exprimare a presiunii fiscale

2.2.3. Factorii presiunii fiscale

2.2.4. Limitarea presiunii fiscale - mijloc de diminuare a evaziunii fiscale

2.2.5. Modalități de calcul a presiunii fiscale

2.2.5.1. Modele de calcul a presiunii fiscale

2.2.5.2. Presiunea și încasările fiscale

2.2.6. Evoluții fiscale internaționale

2.2.7. Evoluții fiscale naționale

2.2.7.1. Evoluții fiscale macroeconomice

2.2.7.2. Evoluții fiscale microeconomice

2.2.8. Efecte provocate de creșterea presiunii fiscale

2.3. Percușiunea, repercusiunea și incidența impozitelor

2.3.1. Analiza incidenței

2.3.2. Analiza sarcinii excedentare și echilibrul pieței

2.3.3. Principiile generale ale Codului fiscal din România

2.3.4. Contabilitatea și fiscalitatea agenților economici

2.3.4.1. Conexiuni între contabilitatea și fiscalitatea contribuabililor

2.3.4.2. Principii contabile și reguli fiscale ale agenților economici

2.4. Agentul economic-subiect plătitor și suportator de impozite și taxe

2.5.1. Ajutoarele de stat

2.5.2. Facilități fiscale

3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI STABILITATEA ÎNȚREPRINDERII SUB IMPACTUL FISCALIZĂRII

- 3.1. Bilanțul contabil – modalitate de reflectarea stabilității financiare a întreprinderii
- 3.2. Un model de corelare a poziției cu performanța financiară a întreprinderii
 - 3.2.1. Influența operațiunilor economice asupra patrimoniului
 - 3.2.2. Impactul taxării asupra stabilității financiare a întreprinderii
 - 3.2.3. Impactul impozitării asupra echilibrului financiar al entității economice
- 3.3. Concluzii privind impactul taxării asupra întreprinderii

4. PERFORMANȚA ENTITĂȚII – CONDIȚIE A STABILITĂȚII FINANCIARE

- 4.1. Rentabilitatea - criteriu de performanță - reflectată în contul de profit și pierdere
- 4.2. Analiza și modificarea structurii soldurilor intermediare de gestiune prin fluxurile operațiunilor de leasing și a operațiunilor de participație
- 4.3. Valoarea adăugată – sursă de plată a obligațiilor fiscale a agenților economici
 - 4.3.1. Analiza valorii adăugate prin metoda substractivă
 - 4.3.2. Analiza valorii adăugate prin metoda aditivă
 - 4.3.3. Dimensionarea valorii adăugate în corelație cu impozitele, taxele și vărsămintele asimilate
- 4.4. Cheltuieli bugetare versus cheltuieli și rezultate financiare
- 4.5. Analiza soldurilor intermediare de gestiune privind rentabilitatea
- 4.6. Autofinanțarea și capacitatea de autofinanțare
- 4.7. Analiza corelației dintre valoarea adăugată și autofinanțarea întreprinderii
- 4.8. Cheltuieli bugetare versus rezultat financiar final
- 4.9. Impozitele și taxele - elemente constitutive ale costurilor
- 4.10. Consecințe ale valorii adăugate asupra PIB
 - 4.10.1. Metode de determinare a produsului intern brut
 - 4.10.1.1. Metoda valorii adăugate
 - 4.10.1.2. Metoda veniturilor
- 4.11. impactul fiscalizării asupra ratingului întreprinderilor românești
 - 4.11.1. Analiza riscului de faliment prin metode statistice
 - 4.11.1.1. Modelul „A”
 - 4.11.1.2. Modelul Stickney
 - 4.11.2. Analiza riscului de faliment prin metode bancare
 - 4.11.2.1. Modelul Băncii Comerciale Române
 - 4.11.2.2. Modelul Piraeus Bank
 - 4.11.3. Un model de rating agregat

CONCLUZII

Bibliografie

LISTĂ TABELE

LISTĂ FIGURI

LISTĂ ANEXE

Obiectivele și metodologia cercetării

Prin studiul nostru urmărim să evidențiem legătura între impozitele și taxele percepute agenților economici pe de-o parte și stabilitatea financiară a acestora pe de altă parte. Această legătură este evidențiată atât prin intermediul ratelor financiare cât și prin modelele statistice construite.

Totodată am avut în vedere și obiective specifice și anume:

- Studiul și cercetarea finanțelor publice și interacțiunea lor cu finanțele agenților economici din România.
- Metodele de formare ale fondurilor publice și cele private. Fiscalizarea agenților economici: fiscalizarea veniturilor, capitalurilor și a averii respectiv fiscalizarea consumului și a cheltuielilor.
- Locul și rolul impozitelor, taxelor și a contribuțiilor sociale în economia întreprinderii.
- Impozitarea producției și a produselor, respectiv efectele acestora asupra agenților economici.
- Influența impozitelor, taxelor și a contribuțiilor obligatorii asupra performanței financiare și poziției financiare ale agenților economici. Indicatorul principal în cadrul căreia se regăsesc impozitele și taxa este valoarea adăugată.
- Modele de analiză aferente performanțelor financiare și poziției financiare ale agenților economici. Am introdus elemente noi în practica și teoria financiară privind problematica determinării valorii adăugate, cuantificarea influențelor impozitelor și taxelor asupra valorii adăugate, impactul impozitării asupra stabilității financiare a întreprinderii.

Metodologia de cercetare prin natura temei abordate *este una deductivă, non-interacționară*, elementele de *analiză calitativă* îmbinându-se cu cele de *analiză cantitativă*.

Într-o primă etapă a cercetării, am efectuat o informare generală (preliminară), printr-o *cercetare primară fundamentală*, realizându-se parcurgerea unei serii de documente primare (studii și articole de specialitate, comentarii asupra unor lucrări). Ulterior am continuat cercetarea, efectuând *o serie de analize empirice* care au evidențiat modul în care taxarea influențează activitatea pe care o desfășoară entitățile, subliniind felul în care acestea contribuie la diminuarea volatilității și creșterea lichidității acestora sau creșterea eficienței acestora, în contextul procesului de integrare de la nivelul UE.

Ca și *metode de prelucrare și analiză a datelor* am utilizat atât *analize calitative* precum *analiza comparativă* și *studierea documentelor*, cât și *analize cantitative* precum *sistematizarea, ajustarea și uniformizarea, diferiți indicatori* (e.g. indicatori economico-financiar: ROA, ROE) *corelația*, precum și *alte tehnici statistice*.

1

FINANȚELE PUBLICE, FINANȚELE PRIVATE ȘI INTERACȚIUNEA LOR

Apariția *finanțelor* este rezultatul unui proces istoric îndelungat și complex, care este determinat de evoluția vieții sociale prin apariția și dezvoltarea comunităților umane, apariția proprietății private și scindarea în clase sociale, dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor marfă-bani, apariția statului și crearea aparatului de constrângere cu scopul de a asigura condiții pentru acumularea de mijloace bănești necesare întreținerii aparatului de stat și îndeplinirea funcțiilor sale. În toate orânduirile social-economice, finanțele s-au manifestat ca relații sociale de natură economică apărute în procesul repartiției produsului social și mai ales a venitului național, în strânsă legătură cu îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor statului.

După părerea noastră, finanțele sunt o parte a relațiilor social-economice, exprimate în formă bănească, ce apar în procesul repartiției produsului național brut și mai ales a venitului național, cu ajutorul cărora se formează și se repartizează fondurile bănești ale statului și ale agenților economici, necesare satisfacerii unor nevoi generale ale societății și dezvoltarea afacerilor.

În vederea realizării obiectivelor, prin legea bugetului consolidat, se constituie fonduri la dispoziția autorităților publice centrale și locale. Aceste fonduri se formează pe seama unei părți din produsul intern brut, mai ales a venitului național, și sunt utilizate pentru finanțarea unor nevoi generale, atât la nivel național cât și la nivel local. Astfel se înregistrează o multitudine fluxuri bănești, pe de-o parte pentru constituirea fondurilor publice, iar pe de altă parte pentru utilizatorii acestor fonduri, fapt care generează o serie de legături sociale între participanții la acest proces.

Fiecărei componente a sistemului financiar îi corespund, de regulă, mai multe fonduri de resurse financiare. Fiecare fond are propriile sale reguli de constituire și de distribuire, legăturile sale specifice cu celelalte fonduri și o anumită rațiune.

Aceste fonduri se grupează după diferite criterii, și anume: după nivelul (eșalonul) la care se constituie; după destinație; după forma de proprietate; după titlul cu care se fac prelevări la fonduri și plăți de la acestea.

Fondurile de resurse financiare, publice și private, sunt legate între ele printr-un sistem de vase comunicante, dar surplusul (excedentul) unui anumit fond poate fi preluat numai la fondul cu care acesta are corespondență, iar lipsa (deficitul) de resurse a unui anumit fond nu se poate completa decât de la fondul cu care acesta are legături. În procesul de echilibrare a fondurilor individuale de resurse financiare trebuie să se respecte principiul compatibilității fondurilor, folosindu-se mecanismul de reglare corespunzător.

Finanțele private conțin relații social-economice bănești prin intermediul cărora întreprinderile, societățile de asigurări, băncile private etc. Își constituie, repartizează, gestionează și controlează fondurile de resurse financiare. Finanțele private cuprind veniturile, cheltuielile, creanțele și obligațiile, împrumuturile primite sau acordate, primele de asigurare care se încasează, plățile de despăgubiri și sume asigurate etc.

Agenții economici cu capital privat își procură resursele financiare necesare din activitatea și din rezultatele economice proprii, precum și de pe piața financiară, pe baze contractuale, prin confruntarea pe piață de capital a cererii și ofertei. Agenții economici privați nu pot folosi constrângerea pentru mobilizarea de resurse temporare disponibile, dar pot aplica măsuri de executare silită a prevederilor contractuale; de asemenea, nu pot influența în mod legal moneda națională, ci numai o utilizează.

Finanțele private au ca obiect modul și proporțiile constituirii capitalului social la nivelul agenților economici, repartizarea profiturilor pentru cerințe de creștere economică, remunerarea acționarilor, modalitățile de efectuare a plasamentelor în cazurile în care apar unele lichidități temporare sau cu caracter îndelungat, mobilizarea operativă a creanțelor și stingerea obligațiilor față de terți etc.

Relațiile financiare private se desfășoară pe baza prevederilor deciziilor adoptate de către consiliile de administrație și a contractelor economice sau financiare încheiate cu terții. Ele nu suferă nici o ingerință din partea statului, care nu urmărește – în domeniul privat – decât problemele fiscale.

Conținutul, structura și modul de organizare a finanțelor private urmăresc desfășurarea unei activități rentabile și o strategie optimă de dezvoltare a fiecărui agent economic.

Finanțele private se confruntă cu probleme de echilibru financiar, în sensul că fluxurile financiare de ieșire nu pot avea loc decât în limita fluxurilor de intrare. Între acestea se stabilește un echilibru inițial, care trebuie urmărit pe parcurs.

Fiind conectate la același sistem, între diferitele fonduri de natură financiară există frecvente și intense mișcări de resurse, intrări și ieșiri, denumite și fluxuri financiare. Deseori aceste mișcări sunt invocate tocmai pentru a explica interacțiunea dintre elementele sistemului financiar și unitatea sistemului. Acest lucru este explicabil deoarece fluxurile financiare reprezintă tocmai expresia concretă, pe plan organizatoric, a raporturilor financiare care intervin între participanții la formarea și repartizarea fondurilor. În acest caz se pot stabili fluxuri către și dinspre stat pe de o parte și contribuabili, persoane fizice și juridice pe de altă parte. Mișcările de resurse au loc în dublu sens, fiecare din parteneri având și calitatea de plătitor și pe aceea de beneficiar, fără însă ca întotdeauna cele două sensuri să se condiționeze reciproc.

În aceste raporturi statul este reprezentat prin instituțiile sale specializate, ce administrează, în numele său, diferitele fonduri centralizate, având atribuții în finanțarea cheltuielilor legate de satisfacerea diferitelor categorii de nevoi generale. Este vorba despre Ministerul Finanțelor Publice și unitățile sale teritoriale care administrează bugetul administrației centrale, despre consiliile locale care administrează bugetele locale; despre Banca Națională și băncile

specializate care manevrează resursele de creditare; instituțiile de asigurare și reasigurare și organele de asigurări sociale.

Agenții economici primesc în anumite condiții resurse din fondurile centralizate ale statului și efectuează vărsăminte pentru alimentarea acestor fonduri.

Mișcări de resurse intervin nu numai între aceste două categorii de parteneri ci, în unele condiții, și între diferitele fonduri centralizate. Au loc, de asemenea, unele mișcări interioare de resurse, proprii unor subsisteme ca de exemplu cele specifice autofinanțării agenților economici, cele dintre instituțiile bancare dintre cele de asigurări și reasigurări etc.

Fondurile de natură financiară formează, datorită conexiunii fluxurilor dintre ele și a raporturilor de integrare un sistem încheșat. Unele fluxuri sunt prefigurate în bugetele de venituri și cheltuieli. Altele apar doar cursul execuției, când datorită influenței factorilor cu acțiune dezechilibrată sunt necesare mișcări compensatorii pentru ca pe seama excedentelor de resurse de la unele fonduri să se poată compensa deficitul ce apar la altele. În felul acesta, tocmai datorită conexiunii și interacțiunii fluxurilor, prin integrarea fondurilor în sistemul de fonduri se asigură echilibrul de sistem, capacitatea de autoreglare și funcționalitatea mecanismului financiar.

2

FISCALIZAREA ÎNTREPRINDERILOR

Termenii de *fisc* și *fiscalitate* au o vechime considerabilă, existând încă dinaintea apariției statale. Cuvântul *fisc* își are originea în limba franceză însemnând instituția de stat care stabilește și încasează contribuțiile către stat, urmărește pe cei care nu și-au plătit în termen aceste contribuții. (Coteanu, et al., 1998, p. 382) Pe de altă parte prin *fiscalitate* se înțelege un sistem de percepere a impozitelor și taxelor prin *fisc*; totalitatea obligațiilor fiscale ale cuiva. (Coteanu, et al., 1998, p. 382)

În literatura noastră economică este prezentă accepțiunea actuală a cuvântului, *fiscul* fiind înfățișat ca „instituție a statului investită cu dreptul și obligația de a așeza, de a încasa și de a urmări plata impozitelor și a taxelor datorate statului de către contribuabili”. (Bistriceanu D., 2001, p. 161)

Dintre formele derivate ale cuvântului *fisc*, una prezintă pentru noi o importanță deosebită și anume noțiunea de *fiscalitate*.

În sens juridic, *fiscalitatea* reprezintă ansamblul legilor și regulilor cu privire la impozite. Sau, așa cum subliniază unii autori, *fiscalitatea* se prezintă ca un corpus de reguli și mecanisme menite să asigure realizarea rolului fundamental pe care îl joacă impozitele în funcționarea organismului statal și, pe un plan mai larg, a vieții sociale în ansamblul ei. (Tulai, 2003, p. 188)

În accepțiunea sa economică, „*fiscalitatea* reprezintă nu numai ansamblul reglementărilor privind stabilirea și perceperea impozitelor, ci și o caracteristică a politicii statului în materie de impozite și o expresie a sarcinilor fiscale ale diferitelor categorii de contribuabili”. (Tulai, 1985, p. 127)

De fapt, în limbajul uzual, dar și în publicistica de specialitate, mai ales atunci când se vorbește despre înăsprirea *fiscalității*, aceasta este identificată cu presiunea fiscală ce semnifică însă nivelul *fiscalității*. În realitate acesta nu se poate măsura prin volumul absolut al impozitelor și nici creșterea impozitelor nu poate fi pusă exclusiv pe seama creșterii presiunii fiscale, aceasta deoarece volumul impozitelor poate crește datorită sporirii materiei impozabile în condițiile în care presiunea fiscală rămâne neschimbată. (Tulai, 2003, pp. 188-189)

În lucrări mai recente noțiunea de *fiscalitate* este chiar suprapusă aceleia de impozite. *Fiscalitatea* constă, prin definiție, spune M. Laure „în prelevările impuse locuitorilor unei țări de către o autoritate publică care, din partea sa asigură protecție și furnizează serviciile”. (Laune, 1993, p. 13) Evident că aici este vorba despre o definiție a impozitelor.

În aceeași manieră procedează și alți autori care, comparând fiscalitatea cu parafiscalitatea, sau cu alte prelevări obligatorii sau facultative, compară, în fapt, impozitele cu taxele parafiscale, cu cotizațiile sociale sau cu împrumuturile. (Gaudemet & Molinier, 1997, pp. 24-39)

La fel ca și în cazul fiscului și în privința fiscalității, apare adesea pe lângă limbajul tehnic sobru și neutru și limbajul peiorativ, colorat și ironic, potrivit pentru a scoate în evidență aversiunea față de impozite și față de fiscalitate, precum și lipsa de raționalitate ce caracterizează sistemele fiscale. Aprecieri nu tocmai măgulitoare despre fiscalitate apar la mulți învățați. Pentru Nicolas Baudeau fiscalitatea nu este rațională „Într-adevăr, examinând sistemul universal al fiscalității vechi și moderne constăți că el este fondat pretutindeni pe aceeași lipsă de rațiune” (Baudeau, 2009, p. 1771). Aceeași percepție negativă asupra legilor fiscale și la Louis de Bonald care spunea că „reglementările pasagere și întotdeauna provizorii, aranjamentele locale și de circumstanță, toate aceste legi ale fiscalității și comerțului care încarcă codul statelor și capul funcționarilor și care mai curând se opun adevăratelor interese ale societății, nu sunt decât un compromis între lăcomia principelui și cupiditatea supușilor” (Bonald, 1800). Acestor vechi interpretări li se asociază mai recente opinii ale unor renumiți specialiști, la fel de puțin elogioase ca și cele ale înaintașilor. „Fiscalitatea - spunea în 1993 Claude Champaud, președintele onorific al universității Rennes - este o artă dificilă care constă în a alege între diferitele inconveniente și efecte alternative adesea necunoscute dinainte, sau, mai degrabă nebanuite”. Pentru profesorul Martinez „fiscalitatea este un western unde o prelevare din două este în afara legii, de vreme ce cele 1000 de miliarde ale cotizațiilor sociale nu sunt niciodată controlate de către Parlament” (J. C. Martinez, 1995, p. 21).

Unghiul diferit din care este privită fiscalitatea depinde de formația juridică, economică sau sociologică a autorului. Indiferent de asta însă, toți o leagă invariabil de regimul impozitelor. De aceea se spune, cu deplin temei, că fiscalitatea este știința despre impozite. (Tulai, 2003, p. 188)

Din definițiile prezentate mai sus se observă că fiscalitatea reunește câteva elemente comune și altor discipline cum sunt: macroeconomia, finanțele publice, contabilitatea dar și cu concepte și elemente financiare și juridice proprii.

Oricare din definițiile redată mai sus, face referire la un sistem care pune în mișcare instituții, reglementări juridice, mecanisme tehnice, instrumente și proceduri cu scopul de a mobiliza la bugetul public consolidate resurse publice de la contribuabili, persoane fizice și juridice.

Problematika presiunii fiscale în România este mai actuală ca oricând, în primul rând pentru că ne aflăm în faza reformării sistemului fiscal, începută după părerea noastră, odată cu adoptarea Codului Fiscal, Codului de procedură fiscală și a Normelor metodologice de aplicare a Codului Fiscal^{1,2,3}, în al doilea rând pentru că România resimte acut lipsa investițiilor majore care să creeze locuri de muncă stabile și bine plătite, iar în al treilea rând pentru că veniturile majorității contribuabililor sunt grevate de o fiscalitate excesivă care descurajează investitorii, și care încurajează evaziunea fiscală.

¹ Legea 571 din 22.12.2003 privind Codul Fiscal, publicată în M.Of.nr.927 din 23.12.2003

² O.G. nr.92 din 24.12.2003 privind Codul de procedură fiscală, publicată în M.Of.nr. 941 din 29.12.2003

³H.G. nr. 44 din 22.01.2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii 571/ 2003 privind Codul fiscal, publicată în M.Of.nr. 112 din 6.02.2004

Pentru a-și realiza scopul în cadrul politicii fiscale, presiunea fiscală impusă de puterile publice trebuie să armonizeze două tendințe diametral opuse: pe de o parte, pe cea a statului, care dorește ca aceasta să fie tot mai mare pentru acoperirea cheltuielilor publice crescânde și pe de altă parte, cea a cetățeanului, care dorește o presiune fiscală cât mai mică.(Hoanță, 1997, p. 154)

De aceeași părere este și Ion Botea, care menționează că indiferent de terminologia folosită în literatura de specialitate, presiunea fiscală exprimă aceeași idee, a obligației, prin impozit, față de stat. (Botea, 1997, p. 179)

În opinia profesorului universitar dr. Constantin Tulai presiunea fiscală este un concept strâns legat de acela de fiscalitate, fiind folosit adeseori pentru a caracteriza nivelul acesteia.(Tulai, 2003, p. 287)

Se vorbește adeseori despre înăsprirea sau relaxarea fiscalității. Evident este vorba despre creșterea sau scăderea fiscalității, adică despre modificarea presiunii fiscale.(Tulai, 2003, p. 287)

Nivelul fiscalității nu poate fi apreciat în funcție de volumul absolut al impozitelor, chiar dacă se urmărește evoluția lui în timp. Volumul impozitelor se poate modifica în condițiile în care statul nu-și poate schimba pretențiile față de contribuabili, presiunea fiscală rămânând aceeași. Principalii factori de influență sunt numărul contribuabililor, materia impozabilă pe care o dețin și rata inflației.(Tulai, 2003, p. 287)

Înseamnă că nivelul fiscalității sau presiunea fiscală semnifică cât de apăsătoare sunt impozitele sau, altfel spus, cât de mare este povara fiscală care apasă pe umerii contribuabililor. Pentru măsurarea presiunii fiscale se calculează rata fiscalității.(Tulai, 2003, p. 287)

În opinia unor reputeți specialiști în domeniul finanțelor publice, rolul cel mai important al impozitelor se reflectă în aportul acestora la formarea resurselor financiare necesare statului pentru efectuarea cheltuielilor publice. Atât din punct de vedere politic, cât și din punct de vedere economic, financiar și social, prezintă un interes major dimensionarea părții din produsul intern brut preluată la dispoziția statului prin intermediul impozitelor. Așa se explică faptul că nu numai în mediul politic, ci în general, se acordă o mare atenție problemei privind nivelul fiscalității dau gradul de fiscalitate.(Văcărel, et al., 2004, p. 371)

După părerea profesorului universitar dr. Gheorghe Manolescu rata fiscalității reprezintă un indicator de măsurare a părții veniturilor extrase din producție, care tranzitează bugetul printr-un proces de afectare obligatorie și publică, în loc de a fi lăsate liber la dispoziția inițiativei private.(Manolescu, 1997, p. 69)

După părerea noastră, presiunea fiscală, ca fenomen financiar macroeconomic, reprezintă nivelul de impunere la care este supus contribuabilul, într-un cadru juridic reglementat prin Legea bugetului de stat, și prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat, în funcție de politica financiară și fiscală anuală a Guvernului aflat în funcțiune, politică care este adoptată de Parlament cu majoritate de voturi. Mărimea impunerii veniturilor contribuabililor poate fi determinată atât la nivel macroeconomic cât și la nivel microeconomic cu ajutorul unui sistem de indicatori între care locul central în reprezintă rata presiunii fiscale.

Indiferent de terminologia folosită în literatura de specialitate financiară (coeficient fiscal, tensiune fiscală, povară fiscală, rata prelevărilor obligatorii, nivelul fiscalității, gradul de fiscalitate, rata fiscalității etc.), presiunea fiscală exprimă aceeași idee, și anume aceea a obligației, prin impozit, față de stat și de diminuare a veniturilor particulare.

Rata presiunii fiscale sau rata prelevărilor obligatorii poate fi abordată în două moduri. Astfel, *în sens larg*, rata presiunii fiscale se determină ca un raport dintre totalul impozitelor și contribuțiilor sociale efectiv încasate de administrația publică și produsul intern brut. *În sens restrâns* presiunea fiscală se referă la raportul dintre mărimea impozitelor încasate și produsul intern brut.

Semnificația ratei presiunii fiscale se remarcă pe două planuri și anume pe plan contabil și pe planul analizei economico-financiare.

Din punct de vedere contabil, rata presiunii fiscale nu ia în considerare de faptul că prelevările obligatorii finanțează și alte prelevări obligatorii, cu alte cuvinte fluxurile cuantificate la numărătorul ratei nu sunt consolidate (nu elimină prelevările obligatorii vărsate de administrațiile publice).

Din punctul de vedere al analizei economico-financiare, rata presiunii fiscale evidențiază aspectul confiscatoriu al prelevărilor obligatorii, neglijând faptul că acestea sunt reinjectate în circuitul economic sub forma cheltuielilor publice. Rata presiunii fiscale este un indicator de măsurare a acelei părți din veniturile provenite din producție, care trece printr-un proces de distribuire obligatorie și publică, în loc să fie lăsată la libera dispoziție a inițiativei private.

Creșterea presiunii fiscale este în mod cert legată de extinderea rolului economic și social al statului. Sunt cunoscute rezistențele politice la creșterea presiunii fiscale în guvernul Margaret Thatcher din 1990 (Hoanță, 2000, p. 155), sau încercarea din 1970 din Franța de a se provoca încetarea plății impozitului.

În ultimele două decenii majoritatea sistemelor fiscale ale țărilor dezvoltate au suferit transformări semnificative, pe fondul adoptării unei noi accepțiuni pe plan fiscal. Crizele economice mondiale, creșterea excesivă a gradului de complexitate a sistemelor fiscale, influența negativă pe care impozitele și taxele o aveau asupra creșterii economice reprezintă principalii factori care au determinat reformele fiscale.

Filosofia economică îmbrățișată de tot mai multe guverne presupunea renunțarea la concepțiile keynesiste care nu-și dovediseră viabilitatea în rezolvarea crizelor apărute. Statele au optat pentru un grad de intervenționism mai scăzut, accentul mutându-se pe acțiunea liberă a forțelor pieței. Nu trebuie neglijat, însă, faptul că fenomenul sporirii cheltuielilor guvernamentale este o realitate a lumii contemporane, transpusă firesc în creșterea nevoii de resurse fiscale.

Prin urmare, prin reformele înfăptuite, statele dezvoltate au avut o misiune grea de îndeplinit, respectiv găsirea acelei formule care să asigure și resursele necesare operabilității instituțiilor publice și atingerea obiectivelor mai sus amintite.

Mișcările antiimpozite au cunoscut o anumită amploare la sfârșitul anilor 1970, mai ales în S.U.A. extinzându-se ulterior și în țări care aveau reputația unui civism fiscal ca Norvegia sau Danemarca.

În România, problema presiunii fiscale este mai actuală ca oricând, datorită faptului că ne aflăm în faza modernizării sistemului fiscal românesc, pe de-o parte, iar pe de altă parte, pentru că economia românească resimte acut lipsa capitalurilor disponibile de a fi investite, proprii sau străine, ceea ce implică o politică fiscală deosebită.

Datorită necesităților tot mai mari de finanțare reclamate de puterile politice, presiunea fiscală suportată de contribuabilii naționali a cunoscut în decursul timpului nivele tot mai ridicate, fără a fi posibil să se stabilească cu precizie limita maximă până la care poate ajunge aceasta.

Analizând evoluția veniturilor fiscale aferent anilor 1991-1997 pe baza execuției bugetului de stat am constatat următoarele:

- în această perioadă au fost introduse impozite directe specifice cum ar fi impozitul pe profit, impozit pe venituri din capital și alte impozite și taxe respectiv vărsăminte obligatorii. S-a reintrodus impozitul pe salarii ca este suportat de titularii de venituri înlocuindu-se vărsămintele globale efectuate de entitățile economice, în sarcina unităților economice a rămas numai impozitul pe fond de salarii care de pășește un plafon stabilit de guvern.
- în structura impozitelor indirecte în anul 1993 a apărut o formă modernă de impunere, taxa pe valoarea adăugată care a înlocuit impozitul pe circulația mărfurilor.

Pentru organizarea unui sistem fiscal modern, în această perioadă s-a introdus impozitul pe profit, impozitul pe salarii și accizele. De asemenea în funcție de obligațiile internaționale asumate de țara noastră s-a modificat semnificativ regimul taxelor vamale în domeniul liberalizării schimburilor economice externe.

Obiectivele urmărite prin introducerea acestor impozite au avut scopul de a reforma sistemul fiscal bugetar, armonizarea legislației fiscale interne cu cea comunitară și formarea veniturilor bugetare.

Veniturile bugetului de stat în perioada 1990-1997 au crescut în mărimi procentuale semnificative. În mod similar au crescut veniturile fiscale, respectiv s-au majorat impozitele directe și indirecte. În această perioadă veniturile fiscale, respectiv impozitele și taxele, prezintă o creștere, dar ponderea acestora în produsul intern brut în sumă totală prezintă o micșorare în procente (vezi tabelul nr.).

Ponderea veniturilor fiscale în PIB de la 64,25% a scăzut la 59,60% în anul 1993, la 39,94% în anul 1994, la 23,34% în anul 1995, la 23,36% în anul 1996 și la 38,10% în anul 1997.

Ponderea impozitului pe profit în PIB aferent anului 1992 s-a micșorat la 12,25% în anul 1993, la 9,14% în anul 1994, la 5,23% în anul 1995, la 4,69% în anul 1996 și la 10,39% în anul 1997.

Ponderea taxei pe valoarea adăugată în PIB aferent anului 1993 prezintă 11,86%, în anul 1994 prezintă 10,89%, în anul 1995 prezintă 7,08%, în anul 1996 prezintă 7,14% respectiv în anul 1997 prezintă 11,41%.

În perioada 1998-2004 veniturile totale ale bugetului de stat respectiv veniturile fiscale în ansamblul și în structura lor au crescut în termeni nominali.

În anul 2000 a fost introdus impozitul pe venitul global. În această perioadă analizată impozitele indirecte cuprinse în execuția bugetului de stat au depășit volumul impozitelor directe ceea ce reprezintă o povară în plus asupra consumatorului final (vezi tabelul anterior).

Ponderea veniturilor fiscale în PIB prezintă o micșorare de la 16,37% aferentă anului 1998, la 15,40% aferentă anului 1999, la 14,12% aferentă anului 2000, la 11,63% aferentă anului 2001, la 11,3% aferentă anului 2002, la 11,95% aferentă anului 2003 și la 12,22% aferentă anului 2004.

Ponderea impozitului pe profit în PIB în această perioadă se menține în intervalul de 3,11% și 2,71%.

Ponderea pe valoarea adăugată în PIB în perioada 1998-2004 se menține în intervalul de 6,22% și 4,39%.

Ponderea accizelor în PIB este situată între 3,21% și 2,13%.

Alte impozite și taxe în perioada analizată au o pondere în PIB între 2,22% și 1,57%.

În perioada 2005-2010, execuția bugetului de stat prezintă o creștere semnificativă, astfel:

- Veniturile totale de la 36559 milioane lei s-au majorat la 66546,5 milioane lei.
- Veniturile fiscale de la 34531,2 milioane lei s-au majorat la 56304,7 milioane lei.
- Impozitul pe profit de la 6495,3 milioane lei s-a majorat la 10090,9 milioane lei.
- Impozitul pe venit de la 6670,3 milioane lei s-a majorat la 17852,31 milioane lei.

Putem afirma că impozitul pe venit în perioada 2005-2010 în termeni nominali și reali evidențiază un volum mai mare de încasări la bugetul de stat decât impozitul pe profit.

Taxa pe valoarea adăugată a crescut de la 13021,3 milioane lei la 39246 milioane lei.

- Accizele au crescut de la 9079,4 milioane lei la 16212,3 milioane lei.
- În această perioadă analizată produsul intern brut a crescut într-un mod similar cu veniturile fiscale. Ponderea veniturilor fiscale în PIB se mențin în intervalul de 12,7% și 11,26%.

Veniturile bugetului de stat la 31 decembrie 2010 comparativ cu aceeași perioadă a anului 2009, prezintă o creștere totală de 17,9% și anume: 10111,7 milioane lei respectiv 12,7% din PIB.

Impozitul pe profit încasat în sumă de 10090,9 milioane lei reprezintă 15,2% din totalul veniturilor încasate și 1,92% din PIB.

În comparație cu anul 2009 impozitul pe profit în anul 2010 prezintă o micșorare de 526,2 milioane lei (RON) cu un procent de 5%.

Structura încasărilor în anul 2010 aferent impozitului pe profit se prezintă astfel: 9814 milioane lei de la agenții economici agregați pentru producerea de bunuri și servicii și comerț reprezentând 97,3% din total și 276,9 milioane lei de la băncile comerciale ceea ce reprezintă 2,7% din total.

În anul 2010 veniturile fiscale ale bugetului de stat din alte impozite pe venit, profit și câștiguri de capital de la persoane juridice în sumă de 838,2 milioane lei care reprezintă 1,3% din totalul veniturilor încasate au fost realizate sub nivelul prevederilor bugetare definitive.

Aceste încasări sunt formate în principal din: -impozitul pe veniturile realizate de persoanele juridice nerezidente 700,9 milioane lei adică 84,6%; - impozitul pe venitul microîntreprinderilor 157,3 milioane lei respective 18,8%; - impozitul pe dividende datorat de persoane juridice 43,2 milioane lei adică 5,2%.

Veniturile fiscale ale bugetului de stat din anul 2010 din impozitul pe venit au fost realizate în sumă de 17852,3 milioane lei cu 3,2 milioane lei peste prevederile bugetare definitive. În anul 2010 veniturile fiscale ale bugetului statului reprezintă 26,8% din totalul veniturilor încasate și 3,4% din PIB care prezintă o scădere cu 3,7% comparativ de anul 2009.

Impozitul pe venit în anul 2010 este format în principal din: - impozitul pe venituri din salarii 13002 milioane lei cu o pondere de 72,8%; - impozitul pe venituri din dividende 1315,6 milioane lei cu o pondere de 7,4%; - impozitul pe veniturile din pensii 1007,8 milioane lei cu o pondere de 5,6%; - impozitul pe veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal 415,6 milioane lei cu o pondere de 2,3%.

În parcursul execuției bugetare aferent anului 2010 din impozitul pe venit s-au defalcat pentru unitățile administrativ-teritoriale sume și cote în sumă de 14327,2 milioane lei ceea ce reprezintă 21,5% din total venituri încasate și 2,8% din PIB.

Referitor la impozite și taxe pe proprietate în anul 2010 au fost încasate 4,5 milioane lei formate în principal din taxe judiciare de timbru și alte taxe de timbru, 4,4 milioane lei cu un procent de 97,8%.

Taxa pe valoarea adăugată încasată în sumă de 49480,8 milioane lei reprezintă 74,4% din totalul veniturilor încasate și 9,6% din PIB. În anul 2010 din totalul încasărilor s-au restituit 10825,7 milioane lei și s-au defalcat pentru unitățile administrativ-teritoriale sume în cuantum de 14982,8 milioane lei reprezentând un procent de 30,3%.

Suma de 14982,8 milioane lei a avut următoarele destinații: - finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Municipiul București în sumă totală de 9997,2 milioane lei ceea ce reprezintă 66,7% din suma defalcată; - echilibrarea

bugetelor locale cu suma de 2142 milioane lei ceea ce reprezintă 14,3% din total suma defalcată; - finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor cu suma de 1959,9 milioane lei ceea ce reprezintă 13,1%; - drumuri 497,9 milioane de lei adică 3,3%; - finanțarea programului de dezvoltare a infrastructurii și a bazelor sportive din spațiul rural 396,7 milioane lei sau 2,6%.

Veniturile fiscale realizate din accize în anul 2010 s-au cuantificat la suma de 16212,3 milioane lei reprezentând 24,4% din total și 3,2% din PIB.

Comparativ cu suma încasată în cuantum de 14272,1 milioane lei în anul 2009 se constată o creștere de 13,6% în anul 2010.

În anul 2010 taxele pentru utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor s-au pe desfășurarea de activități au fost încasate ca și venituri fiscale în sumă de 730,1 milioane lei ceea ce reprezintă 1,1% din total. Aceste taxe sunt formate în principal din: - taxe pentru jocurile de noroc 606,4 milioane lei ceea ce reprezintă 83,1% cuantumul acestor taxe; - taxe și tarife pentru eliberarea de licențe și autorizații de funcționare 113 milioane lei adică 15,5%; - taxa pentru activitate de prospecțiune, explorare și exploatare a resurselor minerale 31,7 milioane lei adică 4,3%; - taxe speciale pentru autoturisme și autovehicule la prima înmatriculare în România se scad 12,6 milioane lei sau 1,7%; - taxa de poluare pentru autovehicule de compensat/restituit se scad 10,1 milioane lei într-o proporție de 1,4%;

Veniturile încadrate în resursele proprii ale bugetului UE aferent anului 2010 s-au realizat în sumă de 574,0 milioane lei reprezentând 0,9% din totalul veniturilor încasate și 0,1% din PIB, formate în principal din taxe vamale în sumă de 568,6 milioane lei sau de 99,1%.

Comparativ cu anul 2009 încasările din taxe vamale la bugetul de stat au înregistrat o scădere cu 12,4% în anul 2010.

Încasările bugetului de stat din contribuții de asigurări aferent anului 2010 s-au realizat în sumă de 395 milioane lei (RON) ceea ce reprezintă 0,6% din totalul veniturilor încasate și sunt formate din contribuțiile angajatorilor 220,9 milioane lei cu un procent de 55,9% și contribuțiile asiguraților 174,1 milioane lei adică 44,1%.

În scopul evidențierii presiunii fiscale la nivel microeconomic, am ratele fiscalității la nivelul agenților economici.

În scopul stabilirii gradului de fiscalitate la nivelul agenților economici am prelucrat datele de la SC TRANSPORT LOCAL S.A (ANEXA 1) și am constatat următoarele aspecte.

În primul rând rata fiscalității aferentă valorii adăugate a înregistrat o scădere de la 19,60% în anul 2002, la 4,77% în 2011. La această reducere a contribuit atât scăderea contribuțiilor și taxelor cât și alte impozite și taxe locale.

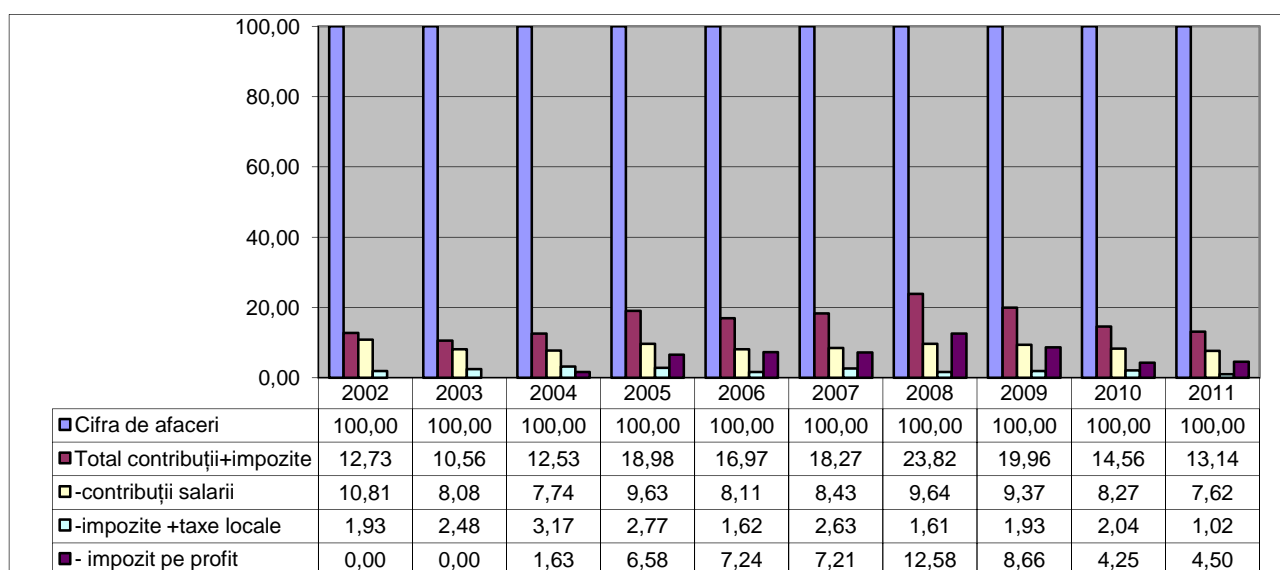
În perioada analizată (1997) putem constata că creșterea ansamblului veniturilor fiscale este devansată de către creșterea nominală a PIB ceea ce prezintă un proces de erodare a veniturilor în termeni reali. *Factorii de influență a procesului de erodare a veniturilor se pot*

enumera:restrângerea bazei de impozitare și de evaziune fiscală care au diminuat fluxurile financiare la dispoziția bugetului de stat.

În structura veniturilor se putem constata o micșorare a ponderii impozitelor directe și creșterea corespunzătoare a impozitelor indirecte, ceea ce reprezintă o orientare a surselor fiscale spre consumul final suportat în mod nemijlocit de către consumatorul final.

În perioada 1991-1997 rata fiscalității s-a micșorat datorită faptului că ponderea veniturilor fiscale în PIB a scăzut. Având în vedere această realitate agenții economici și populația au resimțit agresivitatea fiscalității,datorită faptului că s-a abordat în termeni relativi sarcina fiscalității fără abordarea ei în termeni reali și materiali.

Figură 2. Pondere contribuții+impozite în total cifra de afaceri

Sursa: ilustrare proprie

Rata fiscalității aferentă capitalurilor proprii a evoluat astfel: 315%% în anul 2002, 42,91% în anul 2006 și 14,15% în anul 2011.

Un alt aspect al evaluării presiunii fiscale se referă în opinia noastră la contribuțiile angajatorului și al angajaților.

Așa după cum rezultă din figura de mai sus presiunea fiscală a contribuțiilor sociale a crescut de la 23,37% în anul 2002 la 43% în anul 2011.

Pe de altă parte presiunea fiscală asupra salariaților a cunoscut o creștere de 5%, de la 30,60% în anul 2002 la 35,45% în anul 2011.

Toate aceste evoluții fiscale microeconomice au o implicare directă asupra stabilității financiare reflectată în echilibrul financiar și în performanța entității economice.

3

POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI STABILITATEA ÎNTREPRINDERII SUB IMPACTUL FISCALIZĂRII

În vederea elaborării diagnosticului financiar care să permită măsurarea rentabilității economice a capitalurilor investite, a rentabilității financiare a capitalurilor proprii, aprecierea condițiilor în care sunt realizate echilibrele financiare, deducerea gradului de autonomie al entității economice se impune accesarea unor informații care să pună în evidență fenomenele și procesele care se petrec în activitatea întreprinderii.

Bilanțul este pilonul principal de raportare financiară, alături de contul de profit și pierdere și de situația fluxurilor de numerar, care constituie *documentul contabil*, prin care se prezintă activele, datoriile și capitalurile proprii ale entității la închiderea exercițiului, active care sunt grupate după natură, destinație și lichiditate, respectiv datoriile și capitalurile proprii care sunt grupate după natură, proveniență și exigibilitate.

Se poate afirma că există legături directe și strânse între modelul clasic și modelul dinamic.

Se pune întrebarea: de ce este util acest model? Întrucât a treia componentă funcționează ca și active, respectiv a patra componentă funcționează ca și pasive și, teoretic se pot realiza scopurile pentru care cele două componente s-au introdus prin detalierea activelor și pasivelor patrimoniale.

Din punctul de vedere al analizei, a factorilor de influență și de decizie, cele două componente, adică cheltuielile și rezultatele cuprind sferile semnificative în care au loc modificări cantitative și calitative. Aceste sfere au un rol important în economia entităților, pentru stabilirea rezultatului financiar favorabil sau nefavorabil. În aceste sfere circulația valorilor oferă informații utile privind *stabilitatea financiară, performanța financiară și poziția financiară a entității, respectiv structura și modificarea cheltuielilor care influențează rezultatul net.*

Dacă avem în vedere acest model, activele (A) și pasivele (P) vor fi modificate cu cheltuielile și rezultatele entității.

Operațiunile economice reflectă influența asupra patrimoniului, și în acest fel se poate stabili care sunt tipurile de modificări ale patrimoniului: „MODIFICĂRI DE STRUCTURĂ” și „MODIFICĂRI DE VOLUM”, după care se poate determina ce element patrimonial se modifică, în ce sens (creștere sau micșorare) și cu ce sumă.

Analiza „cauză - efect”

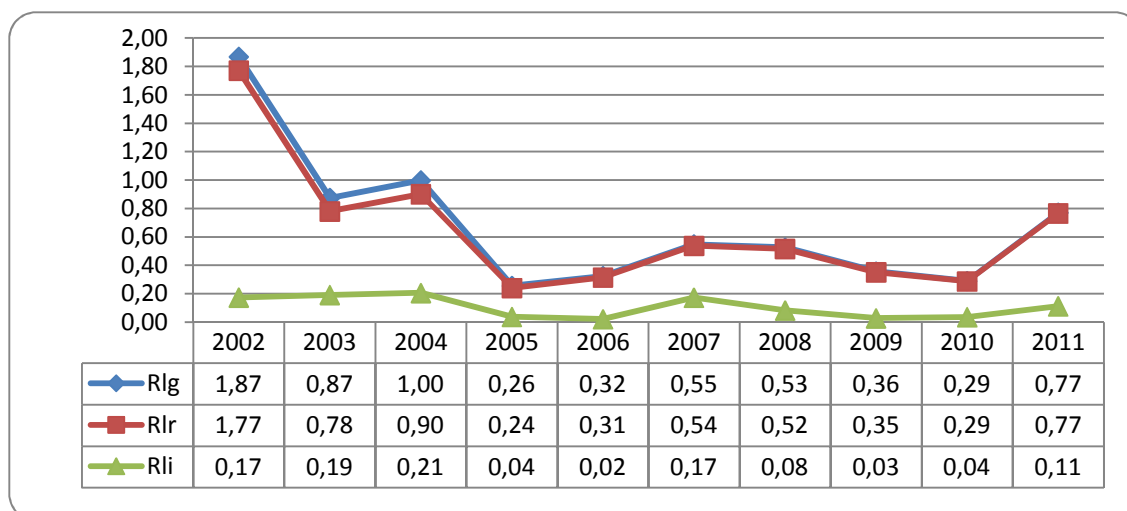
Felul operațiunii (cauza)	Efectul operațiunii
<i>Creșterea și micșorarea mijloacelor economice</i>	determină modificări în structura activelor
<i>Creșterea și micșorarea cheltuielilor</i>	determină modificări în structura cheltuielilor
<i>Creșterea mijloacelor economice și micșorarea cheltuielilor</i>	determină modificări de volum a activelor și a cheltuielilor
<i>Creșterea cheltuielilor și micșorarea mijloacelor economice</i>	determină modificări de volum a cheltuielilor și a activelor
<i>Creșterea și micșorarea surselor economice</i>	determină modificări în structura pasivelor
<i>Creșterea și micșorarea rezultatelor</i>	determină modificări în structura interioară a rezultatelor
<i>Micșorarea rezultatelor și creșterea surselor economice</i>	determină modificări de volum a pasivelor și a rezultatului
<i>Creșterea cheltuielilor și micșorarea mijloacelor economice</i>	determină modificări de volum a activelor și pasivelor în sensul creșterii
<i>Micșorarea surselor economice și creșterea rezultatelor</i>	determină modificări de volum a rezultatului și a pasivului
<i>Creșterea mijloacelor economice și creșterea rezultatelor</i>	determină modificări de volum a activului și a rezultatului
<i>Creșterea cheltuielilor și a surselor economice</i>	determină modificări de volum a cheltuielilor și a pasivelor
<i>Creșterea cheltuielilor și a rezultatelor</i>	determină modificările de volum a cheltuielilor și a rezultatelor
<i>Micșorarea surselor economice și a mijloacelor economice</i>	determină modificări de volum a activelor și pasivelor în sensul micșorării
<i>Micșorarea surselor economice și a mijloacelor economice</i>	determină modificări de volum a rezultatului și a activelor
<i>Micșorarea surselor economice și a cheltuielilor</i>	determină modificări de volum a pasivelor și a cheltuielilor
<i>Micșorarea cheltuielilor și a rezultatelor</i>	determină modificări de volum a rezultatului și a cheltuielilor

Sursa: prelucrări proprii

Impozitele și taxele au o influență majoră asupra echilibrului financiar așa după cum rezultă din cele ce urmează.

Evoluția celor trei rate de lichiditate este reprezentată în graficul următor.

Figură 1. Evoluția RLG, RLR, RLI

Sursa: ilustrare proprie

Modelare econometrică a relațiilor dintre indicatorii ai presiunii fiscale, ai gradului de îndatorare și ai rentabilității unui panel de societăți comerciale

În cadrul acestui subcapitol se va încerca modelarea relațiilor existente între o serie de indicatori aferenți presiunii fiscale (Rata presiunii fiscale prin valoarea adăugată, Rata presiunii fiscale prin capitaluri proprii, Rata presiunii fiscale prin cifra de afaceri, Rata presiunii fiscale prin capitalul social, Rata presiunii fiscale asupra consumului de resurse) și indicatori care reflectă gradul de îndatorare a unei societăți comerciale (Rata lichidității curente, Rata solvabilității generale, Rata îndatorării totale).

De asemenea tot în cadrul acestei discuții se vor lua în considerare și relațiile existente între indicatorii presiunii fiscale mai sus amintiți și unii indicatori aferenți rentabilității (Rata rentabilității financiare, Rata rentabilității economice, Rata rentabilității generale, Marja profitului, Rentabilitate totală, Rentabilitate din exploatare) cu care o societate comercială își desfășoară activitatea într-un anumit interval de timp.

Aceste demersuri sunt întreprinse cu scopul de a „trece” de la o simplă analiză descriptivă a situației cu care se confruntă o societate comercială la un anumit moment dat, la o analiză în profunzime bazată pe analize econometrice a relațiilor care se stabilesc între indicatorii aduși în discuție în paragrafele precedente.

Datele pe baza cărora se vor realiza calculele aferente provin dintr-un eșantion format din cinci societăți comerciale (MAREN, EVEX, CELTIA, TRANSPORT LOCAL și CIMAR) a căror evoluție este urmărită pe parcursul unei perioade de timp de zece ani (2002-2011). Luând în considerare acest aspect se poate constata că avem de analizat de fapt un panel echilibrat.

După o serie de încercări și eliminări succesive a diferitelor modele posibile avute la dispoziție, autorul acestei lucrări se oprește asupra modelului liniar general provenit din utilizarea tehnicii Metodei Celor Mai Mici Pătrate în Formă Simplă.

Acest model este ales pentru modelarea legăturii dintre variabile deoarece se potrivește destul de bine cu datele avute la dispoziție, și în același timp este singurul model relevant în ceea ce privește respectarea indicatorilor de bonitate luați în considerare (statistica F, R² ajustat).

Forma funcțională a acestui model este următoarea:

$$y_{it} = \alpha + X'_{it} * \beta + \varepsilon_{it}, \quad i = \overline{1,5}; t = \overline{1,10}$$

unde y_{it} - variabila dependentă

α – constanta

X'_{it} - variabile independente

β - coeficientul de regresie

ε_{it} - erori (independente și identic distribuite)

i - firma i

t - anul

Modelarea legăturilor dintre indicatori ai presiunii fiscale și ai gradului de îndatorare

Astfel, pentru început sunt prezentate rezultatele analizelor efectuate în modelarea relației dintre indicatorii presiunii fiscale și indicatori aferenți gradului de îndatorare. În vederea evitării încărcării excesive cu text a rezultatelor se vor introduce următoarele notații atât pentru variabile dependente cât și pentru cele independente, notații care vor fi folosite pe parcursul întregului subcapitol:

Rata presiunii fiscale prin valoarea adăugată - RPFva

Rata presiunii fiscale prin capitaluri proprii - RPFcpr

Rata presiunii fiscale prin cifra de afaceri - RPFca

Rata presiunii fiscale prin capitalul social - RPFcs

Rata presiunii fiscale asupra consumului de resurse - RPFcht

Rata lichidității curente – RLC

Rata solvabilității generale - RSG

Rata îndatorării totale - RÎT

- a) Modelarea legăturii dintre RLC – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS	Number of obs = 50		
Model	3323485.56	5	664697.112	F(5, 44) =	5.11	
Residual	5728709.93	44	130197.953	Prob > F =	0.0009	
Total	9052195.48	49	184738.683	R-squared =	0.3671	
				Adj R-squared =	0.2952	
				Root MSE =	360.83	

rlc	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfv	-4.579394	4.725121	-0.97	0.338	-14.10225	4.943461
rpfcpr	-.1397813	.189856	-0.74	0.465	-.5224108	.2428483
ppfca	-4.435106	7.245632	-0.61	0.544	-19.03772	10.16751
rpfc	.0014932	.0063343	0.24	0.815	-.0112728	.0142593
rpfcht	31.79305	6.914078	4.60	0.000	17.85864	45.72746
_cons	139.8524	200.4893	0.70	0.489	-264.2073	543.912

Din tabelul de mai sus se poate observa că modelul de față deși per ansamblu se potrivește relativ bine cu datele aferente ($F=5,11$; $p<0,0009$; R^2 ajustat= $0,2952$) nu este unul destul de bun, deoarece cu excepția coeficientului de regresie corespunzător variabilei RPFcht toți ceilalți coeficienți de regresie nu sunt semnificativ diferiți de zero. Astfel modelul devine $RLC = 31,79305 * RPFcht + \varepsilon$, evident un model mult prea simplu pentru a fi relevant în explicarea evoluției în timp a RLC.

- b) Modelarea legăturii dintre RSG – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS	Number of obs = 50		
Model	4714817.87	5	942963.574	F(5, 44) =	3.29	
Residual	12624108.4	44	286911.555	Prob > F =	0.0131	
Total	17338926.3	49	353855.638	R-squared =	0.2719	
				Adj R-squared =	0.1892	
				Root MSE =	535.64	

rsg	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfv	4.281334	7.014309	0.61	0.545	-9.855076	18.41774
rpfcpr	-.3896455	.2818358	-1.38	0.174	-.9576483	.1783573
ppfca	-14.43973	10.75594	-1.34	0.186	-36.11689	7.237434
rpfc	-.0130588	.0094032	-1.39	0.172	-.0320096	.005892
rpfcht	35.73914	10.26375	3.48	0.001	15.0539	56.42437
_cons	307.8602	297.6207	1.03	0.307	-291.955	907.6754

La fel ca și în cazul subpunctului a) modelul rezultat nu este unul relevant această afirmație bazându-se pe același set de argumente ca și mai sus.

- c) Modelarea legăturii dintre RÎT – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	363295077	5	72659015.5	Number of obs =	50	
Residual	71114322	44	1616234.59	F(5, 44) =	44.96	
Total	434409399	49	8865497.95	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.8363	
				Adj R-squared =	0.8177	
				Root MSE =	1271.3	

rit	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-78.02433	16.64804	-4.69	0.000	-111.5762	-44.47242
rpfcpr	9.760526	.6689203	14.59	0.000	8.412405	11.10865
ppfca	-75.41799	25.52856	-2.95	0.005	-126.8674	-23.96855
rpfcf	-.0103325	.0223178	-0.46	0.646	-.0553111	.0346461
rpfcft	-.1469436	24.3604	-0.01	0.995	-49.2421	48.94822
_cons	3309.209	706.3848	4.68	0.000	1885.584	4732.834

Spre deosebire de primele două subpuncte, modelul rezultat în urma acestui set de prelucrări este unul substanțial mai bun decât cele precedente ($F=44,96$; $p<0,0000$; R^2 ajustat= $0,8177$), rata îndatorării totale fiind explicată în proporție de peste 80% de indicatorii presiunii fiscale luați în considerare.

Totuși de menționat faptul că nu toate variabilele explicative luate în considerare sunt relevante, deoarece pentru variabilele RPFcs și RPFcht coeficienții de regresie corespunzători nu sunt semnificativ diferiți de zero.

Astfel modelul final pentru modelarea acestei legături va fi:

$$RIT = 3309,209 - 78,02433 * RPFva + 9,760526 * RPFcpr - 75,41799 * RPFca + \varepsilon$$

4

PERFORMANȚA ENTITĂȚII – CONDIȚIE A STABILITĂȚII FINANCIARE

Modelarea legăturilor dintre indicatori ai presiunii fiscale și ai rentabilității

Cercetarea întreprinsă a vizat rezultatele analizelor efectuate în **modelarea relației dintre indicatorii presiunii fiscale și indicatori aferenți rentabilității**. În vederea evitării încărcării excesive cu text a rezultatelor, la fel ca și în cadrul analizelor precedente se vor introduce următoarele notații pentru variabilele independente, notații care vor fi folosite pe parcursul întregii discuții:

- *Rata rentabilității financiare - ROE*
- *Rata rentabilității economice - ROA*
- *Rata rentabilității generale – RRG*
- *Marja profitului - MP*
- *Rentabilitate totala – RRT*
- *Rentabilitate din exploatare - RREX*

a) Modelarea legăturii dintre ROE – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS	Number of obs = 50		
Model	16074988.7	5	3214997.75	F(5, 44) =	28.57	
Residual	4951801.66	44	112540.947	Prob > F =	0.0000	
Total	21026790.4	49	429118.171	R-squared =	0.7645	
				Adj R-squared =	0.7377	
				Root MSE =	335.47	

roe	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-16.95465	4.39305	-3.86	0.000	-25.80826	-8.101036
rpfcpr	2.049511	.1765133	11.61	0.000	1.693772	2.40525
ppfca	-22.24384	6.736425	-3.30	0.002	-35.82022	-8.667472
rpfcsc	-.000463	.0058892	-0.08	0.938	-.0123319	.0114058
rpfccht	7.151452	6.428172	1.11	0.272	-5.803678	20.10658
_cons	680.7323	186.3994	3.65	0.001	305.069	1056.396

Conform datelor din tabelul de mai sus modelul de față reușește să explice în proporție de peste 70% varianța înregistrată de ROE de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare. Variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul acestui model și anume RPFcs și RPFcht vor fi eliminate astfel

$$ROE = 680,7323 - 16,95465 * RPFva + 2,049511 * RPFcpr - 22,24384 * RPFca + \varepsilon$$

- b) Modelarea legăturii dintre ROA – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	8866.269	5	1773.2538	Number of obs =	50	
Residual	14815.9358	44	336.725813	F(5, 44) =	5.27	
Total	23682.2048	49	483.310302	Prob > F =	0.0007	
				R-squared =	0.3744	
				Adj R-squared =	0.3033	
				Root MSE =	18.35	

roa	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-.2989015	.2402974	-1.24	0.220	-.7831891	.1853861
rpfcpr	.0050101	.0096552	0.52	0.606	-.0144486	.0244689
ppfca	-.7428885	.3684787	-2.02	0.050	-1.485508	-.0002684
rpfcs	.0003297	.0003221	1.02	0.312	-.0003195	.0009789
rpfcht	1.516964	.3516174	4.31	0.000	.8083259	2.225603
_cons	15.64106	10.19594	1.53	0.132	-4.907507	36.18964

Din tabelul de mai sus rezultă faptul că modelul de față reușește să explice în proporție de aproximativ 30% varianța înregistrată de ROA de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare.

Variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul acestui model și anume RPFva, RPFcpr și RPFcs vor fi eliminate astfel

$$ROA = -0,7428885 * RPFca + 1,516964 * RPFcht + \varepsilon.$$

- c) Modelarea legăturii dintre RRG – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	28225.3788	5	5645.07575	Number of obs =	50	
Residual	7840.20705	44	178.186524	F(5, 44) =	31.68	
Total	36065.5858	49	736.032363	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.7826	
				Adj R-squared =	0.7579	
				Root MSE =	13.349	

rrg	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-.9152183	.1748028	-5.24	0.000	-1.26751	-.5629265
rpfcpr	.0026305	.0070236	0.37	0.710	-.0115246	.0167856
ppfca	-.8729478	.2680474	-3.26	0.002	-1.413162	-.3327337
rpfcs	.0003506	.0002343	1.50	0.142	-.0001216	.0008229
rpfcht	2.885875	.2557818	11.28	0.000	2.370381	3.401369
_cons	24.53061	7.416971	3.31	0.002	9.582689	39.47854

În ceea ce privește relația dintre RRG și indicatorii presiunii fiscale luați în considerare, din datele de mai sus se poate constata faptul că modelul propus reușește să explice în proporție de peste 75% varianța înregistrată de RRG de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare.

La fel ca și în cazul subpunctelor precedente variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul modelului și anume RPFcpr și RPFcs vor fi eliminate astfel relația finală între variabilele analizate fiind următoarea: $RRG = 24,53061 - 0,9152183 * RPFva - 22,24384 * RPFca + 2,885875 * RPFcht + \varepsilon$

- d) Modelarea legăturii dintre MP – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	5984.62084	5	1196.92417	Number of obs =	50	
Residual	4265.67975	44	96.947267	F(5, 44) =	12.35	
Total	10250.3006	49	209.189808	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.5838	
				Adj R-squared =	0.5366	
				Root MSE =	9.8462	

mp	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-.7370927	.1289373	-5.72	0.000	-.9969488	-.4772366
rpfcpr	.0012842	.0051807	0.25	0.805	-.0091568	.0117253
ppfca	.014134	.1977161	0.07	0.943	-.3843366	.4126045
rpfcsc	.0002259	.0001728	1.31	0.198	-.0001225	.0005743
rpfccht	.8459089	.1886688	4.48	0.000	.465672	1.226146
_cons	28.57353	5.470877	5.22	0.000	17.54771	39.59936

Conform datelor din tabelul de mai sus modelul de față reușește să explice în proporție de peste 50% varianța înregistrată de MP de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare. Variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul acestui model și anume RPFcpr, RPFca și RPFcs vor fi eliminate astfel

$$MP = 28,57353 - 0,7370927 * RPFva + 0,8459089 * RPFcht + \varepsilon$$

- e) Modelarea legăturii dintre RRT – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	.675587948	5	.13511759	Number of obs =	50	
Residual	.134243522	44	.003050989	F(5, 44) =	44.29	
Total	.809831469	49	.016527173	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.8342	
				Adj R-squared =	0.8154	
				Root MSE =	.05524	

rtr	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-.0033528	.0007233	-4.64	0.000	-.0048106	-.001895
rpfcpr	.0000295	.0000291	1.02	0.315	-.000029	.0000881
ppfca	-.0039614	.0011092	-3.57	0.001	-.0061968	-.001726
rpfcsc	1.91e-06	9.70e-07	1.97	0.055	-4.63e-08	3.86e-06
rpfccht	.0141914	.0010584	13.41	0.000	.0120584	.0163245
_cons	.125732	.0306909	4.10	0.000	.0638786	.1875855

Din tabelul de mai sus rezultă faptul că modelul de față reușește să explice în proporție de aproximativ 80% varianța înregistrată de RRT de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare.

Variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul acestui model și anume RPFcpr și RPFcs vor fi eliminate astfel

$$RRT = 0,125732 - 0,0033528 * RPFva - 0,0039614 * RPFca + 0,0141914 * RPFcht + \varepsilon$$

- f) Modelarea legăturii dintre RREX – variabilă dependentă și RPFva, RPFcpr, RPFca, RPFcs, RPFcht – variabile independente:

Source	SS	df	MS			
Model	.661284925	5	.132256985	Number of obs =	50	
Residual	.165400682	44	.003759106	F(5, 44) =	35.18	
Total	.826685606	49	.016871135	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.7999	
				Adj R-squared =	0.7772	
				Root MSE =	.06131	

rrex	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfva	-.0034725	.0008029	-4.33	0.000	-.0050906	-.0018544
rpfcpr	.0000408	.0000323	1.27	0.213	-.0000242	.0001058
ppfca	-.0022702	.0012312	-1.84	0.072	-.0047514	.0002111
rpfcsc	1.39e-06	1.08e-06	1.29	0.203	-7.77e-07	3.56e-06
rpfccht	.0140886	.0011748	11.99	0.000	.0117209	.0164563
_cons	.1251478	.0340668	3.67	0.001	.0564907	.193805

În ceea ce privește relația dintre RREX și indicatorii presiunii fiscale luați în considerare, din datele de mai sus se poate constata faptul că modelul propus reușește să explice în proporție de peste 75% varianța înregistrată de RREX de-a lungul timpului în cadrul panelului luat în considerare.

La fel ca și în cazul subpunctelor precedente variabilele explicative care nu contribuie cu nimic (coeficienți de regresie egali cu zero din punct statistic) în cadrul modelului și anume RPFcpr, RPFca și RPFcs vor fi eliminate astfel relația finală între variabilele analizate fiind următoarea:

$$RREX = 0,1251478 - 0,0034725 * RPFva + 0,0140886 * RPFcht + \varepsilon$$

Modelarea statistică a presiunii fiscale asupra ratingului entității

În încheierea acestui subcapitol referitor la studiul relațiilor discutate în paragrafele anterioare, autorul își propune ca și exercițiu modelarea relației dintre indicatorii presiunii fiscale discutați și punctajul total obținut (indicator sintetic în ceea ce privește acordarea unui calificativ de apreciere general) de către societățile comerciale din cadrul panelului analizat. Rezultatele obținute sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Source	SS	df	MS			
Model	16.1232283	5	3.22464566	Number of obs =	50	
Residual	13.4902209	44	.306595929	F(5, 44) =	10.52	
Total	29.6134492	49	.604356106	Prob > F =	0.0000	
				R-squared =	0.5445	
				Adj R-squared =	0.4927	
				Root MSE =	.55371	

tp	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
rpfv	.0162844	.0072509	2.25	0.030	.0016711	.0308977
rpfcpr	-.0002461	.0002913	-0.84	0.403	-.0008332	.0003411
ppfca	-.0322695	.0111188	-2.90	0.006	-.0546779	-.009861
rpfc	-4.40e-06	9.72e-06	-0.45	0.653	-.000024	.0000152
rpfcht	.0509116	.01061	4.80	0.000	.0295286	.0722947
_cons	3.615942	.3076609	11.75	0.000	2.995892	4.235991

Din informațiile prezentate în cadrul acestui tabel se poate observa că modelul propus îndeplinește standardele impuse pentru indicatorii de bonitate ($F=10,52$; $p<0,0000$; R^2 ajustat= $0,4927$) și de asemenea poate explica evoluția punctajului total obținut de către entitățile comerciale de-a lungul perioadei de timp luate în considerare în proporție de aproximativ 50%. Astfel, în mod concret modelul final luat în considerare va fi:

$$\text{punctaj total} = 3,615942 + 0,0162844 * RPFva - 0,0322695 * RPFca + 0,0509116 * RPFcht + \varepsilon$$

În concluzie, impozitele și taxele influențează cele trei componente de bază a bilanțului și anume activele, datoriile și capitalurile proprii.

CONCLUZII

În condițiile în care asupra economiei acționează diferiți factori, ansamblul deciziilor de natură fiscală luate de decidentul politic trebuie să asigure resursele financiare destinate finanțării nevoilor publice și a realizării unor finalități de natură economico-socială.

- Persoanele publice, persoanele juridice și persoanele fizice au o legătură permanentă cu rolul și efectele politicilor publice în societate, cu nevoia de impozite a statului și cu alocarea veniturilor publice. Orice tip de organizare umană necesită costuri cu atât mai mari cât este mai această activitate este mai complexă. Statul, ca formă complexă de organizare socială, pentru a funcționa are nevoie nu numai de susținere morală, socială și politică, ci și de o susținere economică, denumită *susținere financiară*.
- Fluxurile bănești direcționați de la contribuabili către bugetul general consolidat constituie finanțele publice, care sunt direcționate spre finanțarea unor cheltuieli variate și apropiate de nevoile publice (ale contribuabililor). Aceste fonduri, în afara susținerii activității Statului prin intermediul politicii fiscale a Guvernului, pot constitui fie un resort fie o frână în dezvoltarea economico-socială a țării.
- În contextul finanțelor publice contemporane există o strânsă legătură între economie și finanțe publice. Astfel, pentru a putea funcționa, Statul depinde de gradul de dezvoltare economică a țării întrucât resursele financiare sunt în mare măsură dependente atât de nivelul activității economice, cât și de veniturilor contribuabililor persoane fizice și juridice care acționează în ramurile și sectoarele economice naționale. La rândul său, Statul acționează asupra economiei atât prin intervențiile sale cât și prin previziunile economiei. Acest sistem de interacțiune între Stat și economie vizează contextul economic intern în care funcționează finanțele publice.
- Veniturile (resursele) și cheltuielile finanțelor publice sunt reflectate în sistemul unitar de bugete (bugetul general consolidat): bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele locale, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului și bugetele altor instituții publice cu caracter autonom, și care cumulate la nivel național reprezintă veniturile publice, respectiv cheltuielile publice totale.
- După consolidare veniturile și cheltuielile financiare publice totale, în urma eliminării transferurilor dintre bugete, evidențiază dimensiunile efortului financiar anual, starea de echilibru sau dezechilibru a bugetului consolidat.
- Ansamblul deciziilor de natură fiscală luate de factorul decident politic, în scopul asigurării resurselor financiare destinate finanțării nevoilor publice și a realizării unor finalități de natură economico-socială reprezintă politică fiscală în condițiile în care asupra economiei acționează diferiți factori. Prin urmare se poate afirma că politica fiscală cuprinde ansamblul deciziilor prin care se realizează modelarea structurală a sistemului fiscal și se asigură funcționarea acestuia în scopul obținerii finalității dorite. Eficiența unui sistem fiscal nu se măsoară atât prin importanța venitului fiscal, cât prin gradul de consimțire al contribuabililor la impozit.

- Impozitele și taxele respectiv vărsămintele asimilate sunt plăți obligatorii prevăzute în acte normative și vizează veniturile persoanelor fizice, veniturile persoanelor juridice, consumurile, respectiv capitalurile.

- Între economie și finanțe publice există o legătură directă. Finanțele publice influențează activitățile financiare a agenților economici, și reprezintă factori de influență a poziției respectiv a performanței financiare a întreprinderilor. Creșterea complexității activității financiare a întreprinderii în condițiile extinderii economiei concurențiale are profunde implicații în procesul de adoptare ale deciziilor manageriale care obligă la abandonarea rutinei și la utilizarea unor metode științifice bazate pe recunoașterea realității în vederea stabilirii legăturilor cauzale dintre fenomenele economice și situația financiară a agentului economic, indiferent de forma de proprietate. Abordarea problemelor care vizează activitatea financiar-contabilă a entității prin prisma relației cauză-efect impune studiul interdisciplinar al activității economice și financiare consumatoare de resurse, cu reflectare directă în performanțele financiare ale acestora. Analiza financiară servește acestui scop, ca parte componentă a analizei economico-financiare, inclusă în categoria disciplinelor cu caracter specializat, fiind orientată spre funcțiunea financiar-contabilă a întreprinderii.

- Prin analiza microeconomică se poate constata comportamentul întreprinderilor în activitatea economică și performanțele financiare obținute, evidențiind factorii de influență.

- În urma studiilor și cercetărilor efectuate în practica financiară, considerăm că structura soldurilor intermediare de gestiune trebuie modificate datorită fluxurilor operațiunilor de leasing respectiv fluxurilor operațiunilor de participație.

- Cifra de afaceri se lărgeste cu un nou element și anume *venituri din dobânzi înregistrate pentru activitatea de leasing*.

- Teoria financiară nu specifică acest nou element, astfel propunem modificarea formulei cifrei de afaceri și introducerea în teoria financiară după cum urmează :

Cifra de afaceri (CA) = Producția vândută (PV) + Vânzări de mărfuri (VMF) + Venituri din dobânzi înregistrate pentru activitatea de leasing (VDI) + Subvenții de exploatare aferente cifrei de afaceri (SE)

- Venituri din dobânzi înregistrate pentru activitatea de leasing (VDI) reprezintă un element nou care trebuie utilizat în analiza financiară a întreprinderii.

- În urma analizei poziției financiare și performanței financiare a entității *am constatat două elemente relevante și semnificative a fluxurilor de exploatare*, care influențează soldurile intermediare de gestiune și anume: - fluxurile de exploatare a operațiunilor de participație. Aceste două elemente sunt componente a valorii adăugate.

- Din fluxurile de exploatare a operațiunilor de leasing am creat un nou indicator în ceea ce privește analiza soldurilor intermediare de gestiune pe care l-am denumit *marja operațiunilor de leasing* și care este suplimentul de valoare creată de societățile de leasing prin activitatea și

afacerea lor proprie și se determină ca diferența dintre venituri din dobânzi înregistrate și cheltuielile privind dobânzile de refinanțare înregistrate:

Marja operațiunilor de leasing (MOL) = venituri din dobânzi înregistrate (VDI) – cheltuieli privind dobânzile de refinanțare (CHD).

Întrucât teoria financiară nu evidențiază acest indicator, propunem introducerea lui în finanțele și analiza financiară a întreprinderii.

- Pe baza fluxurile de exploatare a operațiunilor în participație am creat un alt nou indicator și anume, „Marja activității în participație” sau “Marja operațiunilor de participație”, care se poate determina prin diferența dintre veniturile transferate din operații de participație și cheltuielile transferate din operații de participație. Marja activității în operații de participație reprezintă alocarea nouă creată în sfera de activitate a asocierii în participație, activități industriale, comerciale, prestări servicii, respectiv alte activități determinate într-o perioadă de gestiune :

Marja operațiunilor de participație (MOP) = Veniturile transferate din operații de participație (VTOP)- Cheltuielile transferate din operații de participație (CHTOP)

Și în acest caz teoria financiară nu specifică acest indicator și propunem introducerea lui în finanțele și în analiza financiară a întreprinderii.

- În urma constatărilor exprimate mai sus, valoarea adăugată se lărgeste cu două elemente noi, și anume: *marja operațiunilor de participație* respectiv *marja din operațiuni de leasing*:

Valoarea adăugată (VA) = Producția exercițiului (PEX) – Consumuri intermediare (CI) + Marja comercială (MC) + Marja operațiunilor de participație (MOP) + Marja din operațiunile de leasing (MOL)

Ca urmare propunem introducerea celor două elemente în teoria și practica financiară din întreprinderi.

- Valoarea adăugată poate fi analizată prin două metode și anume prin metoda sintetică respectiv prin metoda aditivă (repartiție). Valoarea adăugată, analizată prin metoda sintetică este influențată de următorii factori : producția exercițiului, marja comercială, marja operațiunilor de leasing, marja operațiunilor de participație, respectiv consumurile intermediare. Valoarea adăugată, analizată prin metoda aditivă este influențată de următorii factori: cheltuieli cu personalul, cheltuieli cu impozite și taxe, cheltuieli financiare, ajustări de valoare privind imobilizările corporale și necorporale, ajustări de valoare privind activele circulante, ajustări privind provizioanele, alte cheltuieli de exploatare, venituri extraordinare, venituri din subvenții de exploatare și venituri financiare.

- Prin evaluarea valorii adăugate prin cele două metode am creat *un model de analiză a impozitelor, taxelor și vărsămintelor asimilate*, și anume:

Impozite, taxe și vărsăminte asimilate (I+TX) = Venituri totale (VT) –Cheltuieli totale intermediare (CHTI) – Rezultatul net (RN)

În acest model cheltuielile totale intermediare se determină prin diferența dintre cheltuielile totale brute și cheltuielile totale de impozite și taxe, și constituie un element de analiză. Pe baza acestui model, în analiză financiară se poate determina influența factorială: a impozitelor și taxelor care sunt elemente constitutive a costurilor; a impozitului pe profit; a veniturilor totale; a cheltuielilor totale fără cheltuielile cu impozite și taxe; și a rezultatului net. În acest context se poate afirma că impozitele, taxele și vărsămintele asimilate influențează poziția și performanța financiară a agenților economici, respectiv mărimea valorică a impozitelor și taxelor este determinată în funcție de mărimea valorică a cheltuielilor și veniturilor totale, și implicit de mărimea valorică a rezultatului net.

- Având în vedere motivația temei am evidențiat faptul că impozitele, taxele și vărsămintele asimilate se regăsesc în valoarea adăugată, respectiv valoarea adăugată este sursa de finanțare ale acestora. În condițiile în care agenții economici înregistrează un rezultat net nefavorabil pentru plata impozitelor și taxelor trebuie să apeleze la surse atrase sau la rezerve.
- Soldurile intermediare de gestiune privind rentabilitatea caracterizează stabilitatea financiară a agenților economici prin fluxurile de rezultate după cum urmează: Excedentul brut de exploatare, Rezultatul de exploatare, Rezultatul financiar, Rezultatul extraordinar și Rezultatul net al exercițiului.
- Prin fluxurile de rezultate se pot determina, capacitatea de autofinanțare și autofinanțarea agenților economici.
- În condițiile în care veniturile totale și cheltuielile totale intermediare sunt constante, impozitele, taxele și vărsămintele asimilate respectiv cheltuielile cu asigurările și protecția socială prin micșorarea lor și majorarea lor, influențează rezultatul net al agenților economici. Factorii de influență sunt : accizele, impozite și taxe locale, contribuția de asigurări sociale, contribuția de asigurări sociale de sănătate, contribuția la asigurări pentru șomaj, alte cheltuieli privind asigurările și protecția socială, cheltuieli cu alte impozite și taxe, respectiv impozitul pe profit.
- Poziția financiară a agenților economici este analizată pe baza bilanțului contabil, principala situație de raportare. Modificările de structură respectiv modificările de valori a patrimoniului și a rezultatelor în urma operațiilor economice a fost realizată cu ajutorul contabilității cu patru serii de conturi. Structura conturilor în contabilitatea cu patru serii de conturi se prezintă astfel : - conturi de mijloace economice (activ), conturi de surse economice (pasiv), conturi de cheltuieli și conturi de rezultate. Contabilitatea în patru serii de conturi generează 16 tipuri de operații, în modelul de analiză privind influența modificărilor de structură și volum reflectate de bilanț. Prin modelul contabilității cu patru serii de conturi se pot analiza influența operațiilor economice factoriale asupra activelor, pasivelor patrimoniale respectiv asupra cheltuielilor și a rezultatelor. Poziția financiară a agenților economici este influențată de modificările de structură și volum a mijloacelor economice, surselor economice, a datoriilor, a cheltuielilor, a rezultatelor respectiv a capitalului propriu.

- Impozitele, taxele și vărsămintele asimilate influențează poziția și performanța financiară a agenților economici, care se concretizează în cheltuieli și datorii, dar sunt elemente constitutive ale costurilor exceptând taxa pe valoare adăugată și impozitul pe profit.
- Considerăm că obiectivele politicii economice trebuie corelate cu sistemul fiscal și cu instrumentele fiscale și monetare. Legislația în materie fiscală trebuie să fie clară, precisă și concretă. Actele normative nu pot încălca Constituția, nu pot crea confuzii și erori în interpretarea și aplicarea prevederilor. Neajunsurile legislative în materie fiscală trebuie înlăturate. Totodată trebuie înlăturate actele normative care sunt contradictorii, sau în divergență cu știința economică, analiza financiară, respectiv conceptul de finanțe.
- După părerea noastră nu se poate impozita falimentul că nu crază valoarea adăugată. Prevederile legale în materie fiscală trebuie să definească clar și precis și la modul imperativ obligațiile bugetare pe care le reglementează.
- Din cercetarea statistică întreprinsă am demonstrat pentru prima dată în acest domeniu că ratele de presiune fiscală au o influență negativă sau pozitivă asupra performanței, echilibrului financiar și ratingului întreprinderilor, după cum aceste sunt mai agresive sau mai relaxate.

Bibliografie

Cărți:

1. Ana,Gh.(2001).*Finanțele și politicile financiare ale întreprinderilor*.București:Editura Economică.
2. Angelescu C., Stănescu I., (2002) *Economie politică, elemente fundamentale*, Ed. Oscar Print, București
3. Angelescu,C., Socol,C.(2005).*Politici economice:politici de creștere economică,politici sectoriale*.București:Editura Economică.
4. Anghelache,G., Belean,P.(2003).*Finanțe publice ale României*.București:Editura Economică.
5. Antoniu,N., ș.c.(1993).*Finanțele întreprinderilor*.București:Editura E.D.P.R.A.
6. Balaban C., (2003), Evaziunea fiscală. Aspecte controversate de teorie și practică judiciară, București: Editura Rosetti
7. Banc,P.(2003).*Introducere în teoria finanțelor*.Cluj-Napoca:Editura Risoprint.
8. Banciu D., Rădulescu S., (1994), Corupția și crima organizată în România, București: Editura „Continent XXI”
9. Baricz,R., Roth,J.(2000).*Konyvviteltan*.Budapesta:Editura Aula.
10. Băcescu,M.,Băcescu-Cărbunaru,A.(1998).*Macroeconomie și politici macroeconomice*. București:Editura ALL Educational.
11. Bătrâncea,I.(2006).*Raportări financiare.Evoluții. Conținut.Analize*.Cluj-Napoca: Editura Risoprint.
12. Bătrâncea,I., Bătrâncea,M., Pop,F., Bunduchi,R., Achim,M.(2001).*Analiză financiară pe bază de bilanț*.Cluj-Napoca:Editura Presa Universitară Clujeană.
13. Bătrâncea,I., Dumbravă,P., Bătrâncea,L.M.(2006).*Bilanțul entității economice*. Cluj-Napoca:Editura Alma Mater.
14. Bătrâncea,I., Lazăr,I.(1997).*Analiza economico-financiară a întreprinderilor*. Deva:Editura Intelcredo.
15. Bătrâncea,M., Bătrâncea,L.-M.(2004).*Analiza financiară a întreprinderii*. Cluj-Napoca:Editura RISOPRINT.
16. Bătrâncea,M., Bătrâncea,L.-M., Masca,E.(2008).*Analiza entității economice armonizată cu standardele internaționale de raportare financiară*.Cluj-Napoca:Editura RISOPRINT.
17. Becker G., (1998), Comportamentul uman – o abordare economică, București: Editura All
18. Bistriceanu, G. D., Adochiței, M., & Negrea, E. (2001). *Finanțele agenților economici*. București: Editura Economică.
19. Bîrle V. (2003), Evaziunea fiscală și corupția în sistemul fiscal, Baia Mare: Editura Casei Corpului Didactic
20. Boortz N., Linder J., (2006), The Fair Tax Book: Saying Goodbye to the Income Tax and the IRS, Harper Collins Publishers
21. Bosquet,B.(2000)-*Environmental tax reform:does it work?A survey of the empirical evidence*.Ecological Economics,34,19-32.
22. Bostan I, (2000), Controlul financiar., București: Editura Polirom

23. Boulescu M. ș.a. (2003), *Controlul fiscal și auditul financiar – fiscal*. București: Editura CECCAR
24. Braithwaite V., (2003), *Taxing Democracy: Understanding Tax Avoidance and Evasion*, Ashgate Publishing, Ltd
25. Brezeanu P. ș.a. (2005), *Fiscalitate europeană*. București: Editura Economică
26. Brezeanu, P. (1999). *Fiscalitate*. București: Editura Economică.
27. Brezeanu,P.(2005).*Management financiar.Managementul deciziilor de investiții*.București:Editura Universității Romano-Britanice.
28. Brezeanu,P.(2009).*Fiscalitate*.București:Editura Wolter Kluwer.
29. Buziernescu R. (2001), *Evaziunea fiscală în România*. Craiova: Editura Universitaria.
30. Caraiani,C.(2003).*Bugetarea pe activități – o nouă dimensiune a gestionării performanței întreprinderii*,Simpozion,Contabilitate și Informatică de Gestiuene,ASE,București.
31. Caraiani,C., Dumitrana,M., Dascălu,C., Lungu,C.-I., Calu,D.-A., Dumitru,M., Jinga,G., Vulpoi,M., Jianu,I.(2008).*Contabilitate de gestiune & Control de gestiune*.București:Editura Universitară.
32. Căinap,I., Bătrâncea,I., Kolozsi,I.(1985).*Determinarea influenței factorilor asupra abaterii rezultatelor economico-financiare prin procedeul coeficienților de reparație,Studii și Cercetări Economice,vol.2*.Cluj-Napoca:Universitatea Babes-Bolyai.
33. Căinap,I.,Bătrâncea,I.(1993).*Analiza economică și financiară a firmelor industriale*.Cluj-Napoca:Universitatea Babes-Bolyai.
34. Căinap,I.,Bătrâncea,I.(1997).*Analiza economică și financiară a firmelor industriale*.Cluj-Napoca:Universitatea Babes-Bolyai.
35. Cerna S., Donath,L., Șeulean,V.(2008).*Stabilitate financiară*.Timișoara:Editura Universității de Vest.
36. Ciurileanu, R. (1996). *Controlul propriu al agenților economici*. București: Editura Economică.
37. Ciurleanu,R.(1996).*Controlul propriu al agentului economic*.București:Editura Economică.
38. Clocotici D., Gheorghiu G. (1996), *Evaziunea fiscală*. București: Editura Lumina Lex.
39. Comănicu C. (2000), *Finanțe publice*, Sibiu: Editura Alma Mater
40. Comănicu C. (2001), *Finanțe publice. Partea I-a*, Sibiu: Editura Alma Mater
41. Comănicu C. (2005), *Fiscalitate: Valențe multidimensionale*. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”
42. Condor I. (1998), *Impozitele, taxele și contribuțiile datorate de persoanele juridice*. București: Editura Tribuna Economică.
43. Condor I. (1999), *Evitarea dublei impuneri pe venit și pe avere*. București: Editura Tribuna Economică
44. Condor,I.(1996) *Drept fiscal și financiar*.București:Editura Tribuna Economică.
45. Condor,I.(1996).*Evitarea dublei impuneri pe venit și pe avere*.București:Editura Tribuna Economică.
46. Craiu N. (2004), *Economia subterană între „Da” și „Nu”*, București: Editura Economică
47. Demetrescu,C.G.(1997).*Istoria contabilității*.București:Editura Științifică.
48. Diaconu P. (2004), *Cum fac bani contabilii? – Evaziune fiscală, paradisuri fiscale, contabilitate creativă*. București: Editura Economică
49. Dobrotă,N.(1999).*Dicționar de Economie*.București:Editura Economică.

50. Drăgoescu Elena, (2000), *Finanțe. Finanțe publice*. Târgu-Mureș: Editura “Dimitrie. Cantemir”.
51. Drăgoescu Elena, (2006), *Finanțe publice*. Târgu-Mureș: Editura “Dimitrie. Cantemir”.
52. Dumbravă,P., Bătrânceanu,L.-M.(2008).*Management contabil*.Cluj-Napoca:Editura RISOPRINT.
53. Duverger M. (1978), *Finances Publiques*. Paris: Presses Universitaires de France
54. Eros-Stark,L., Pantea,I.M.(2000).*Analiza situației financiare a firmei*.București:Editura Economică.
55. Filip,Gh.(2003).*Finanțe publice*.Iași:Editura Sedcolimbris.
56. Florescu D., Coman P., Bălașa G. (2005), *Fiscalitatea în România – Reglementare, doctrină, jurisprudență*. București: Editura All Beck
57. Florescu, D. A., Coman, P., & Bălașa, G. (2005). *Fiscalitate în România*. București: Editura All Beck.
58. Gîrbină,M.M., Bunea,Ș.(2007).*Sinteze,studii de caz și teste grilă privind aplicarea IAS(revizuite)-IFRS*.București:Editura CECCAR.
59. Glautier,M.W.E. & Underdown,B.(1991).*Accounting Theory and Practice*.U.K.:Pitman.
60. Gliga I. (1998), *Drept financiar*. București: Editura Humanitas.
61. Gliga,C.I.(2007).*Evaziunea fiscală*:București:Editura C.H. Beck.
62. Gligorie L. (2007), *Fiscalitate – controverse și soluții*, București: Editura IRECSON
63. Gorcea,C.(1998).*Indexul obligațiilor fiscale*.București:Editura Tribuna Economică.
64. Grigorie-Lăcrița,N.(1999).*Impozitele și taxele locale*.București:Editura Tribuna Economică.
65. Halcomb,R.(1996).*Public finance:Government Revenues and Expenditures in the United States Economy*. West Publishing Company.
66. Harvey,R.(2002). *Public finance*.New York:Editura McGraw Hill.
67. Havrylyshyn O., Nsouli S., (2001) *A Decade of Transition: Achievements and Challenges*, International Monetary Fund
68. Hoanță N., (1997), *Evaziunea fiscală*. București: Editura Tribuna Economică.
69. Hoanță N., (2000), *Economie și finanțe publice*, Iași, editura Polirom
70. Hoanță, N. (2000). *Economie și finanțe publice*. Iași: Editura Polirom.
71. Hoanță.N.(1997).*Evaziunea fiscală*.București:Editura Tribuna Economică.
72. Hogy Mihaly,(2002).*Local Government Budgeting*.Budapesta:Editura Open Society Institute.
73. Inceu,A.(2005).*Pârghiile fiscale și forța lor de orientare*:Cluj-Napoca:Editura Accent.
74. Inceu,A.(2006).*Finanțe și bugete publice*.Cluj-Napoca:Editura Accent.
75. Inceu,A.-M., Lazăr.D.-T., Pop,Fl.-M.(2000).*Elemente de finanțe publice*.Cluj-Napoca:Editura Presa Universitară Clujeană.
76. Ionescu Luminița ,(2001), *Controlul și implicațiile economice, financiare și fiscale ale impozitelor indirecte*. București: Editura Economică
77. Istrate,C.(2000).*Fiscalitate și contabilitate în cadrul firmei*.Iași:Editura Polirom.
78. Lai Lan Mo P., (2003), *Tax Avoidance and Anti-avoidance Measures in Major Developing Economies*, Greenwood Publishing Group
79. Lăzărescu A. (2000), *Finanțe Publice*. București: Editura Național.
80. Leonte Elena. (2002), *Perfecționarea sistemelor și metodelor de control asupra impozitelor indirecte*. București: Editura Fundației România de mâine.

81. Mănăilă A. (2004), *Companiile Offshore sau evaziunea fiscală legală.*, ediția a II-a, București: Editura All Beck.
82. Măndoiu, N. (2007-2008). *Codul fiscal comparat*. București: Editura Con Fisc.
83. Minea M.S., Costăș C. (2006), *Fiscalitatea în Europa la începutul mileniului III*. București: Editura Rosetti
84. Minea M.S., Costăș C. (2008), *Dreptul finanțelor publice*, ediția a 6-a, rev., București: Editura Wolters Kluwer
85. Miricescu, E. (2010). *Fiscalitate. De la lege la practică*. București: Editura C.H. Beck.
86. Moldovan I. (2003), *Finanțe publice*. Sibiu: Editura Alma Mater
87. Moraru D., ș.a., (2006), *Finanțe publice*, ediția a doua, București: Editura Economică
88. Moșteanu R. (2003), *Dubla impunere internațională*. București: Editura Didactică și Pedagogică R.A
89. Moșteanu, T., Câmpeanu, E., Țătu, L., Panaite, A., Cataramă, D., Attila, G., și alții. (2008). *Finanțe publice*. București: Editura Universitară.
90. Moșteanu, T., Câmpeanu, E., Cataramă, D., Stoian, A., Gyorgy, A. (2002). *Politici și tehnici bugetare*. București: Editura Universitară.
91. Moșteanu, T., și colab. (2001). *Finanțe Buget*. București: Editura Economică.
92. Munteanu V. (1998) *Control și audit financiar*, București: Editura Lucman Serv
93. Nistor, I. (2004). *Teorie și practică în finanțarea întreprinderilor*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
94. Nistor, I., Lăcătuș V.D. (2008). *Finanțele întreprinderii-Studii aplicative*. Cluj-Napoca: Editura Risoprint.
95. Pantea, I.M. (2003). *Analiza strategică-suport al deciziilor investiționale*. Timișoara: Editura Mirton.
96. Pătroi D. (2007), *Evaziunea fiscală – între latura permisivă, aspectul contravențional și caracterul infracțional* – ediția a doua – București: Editura Economică
97. Pânteia, I.P., Căinap, I., Henegar, L., Popa, I. (1987). *Bilanțul contabil*. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
98. Pârâianu M. (2003), *Piața paralelă a muncii*, București: Editura Expert
99. Petrescu, S. (2004). *Diagnostic economici-financiar. Metodologie. Studii de caz*. Iași: Editura Sedcom Libris.
100. Petrescu, S. (2006). *Analiză și diagnostic financiar-contabil. Ghid teoretico-aplicativ*. ediția I. București: Editura CECCAR.
101. Petrescu, S., Mihalciuc, C.-C. (2006). *Diagnostic financiar-contabil privind performanța întreprinderii. Aspecte teoretice și aplicative de contabilitate și analiză financiară*. Suceava: Editura Universității.
102. Pippidi Alina, Ioniță S. (coord.) (2002), *Politici publice – teorie și practică*, București: Editura Polirom
103. Pop, A. (2002). *Contabilitatea financiară Românească*. Cluj-Napoca: Editura Intelcredo.
104. Popa Ș. Adrian C. (2000), *Economia subterană și spălarea banilor*. București: Editura Expert.
105. Popa Ș., Drăgan Gh. (2005), *Spălarea banilor și finanțarea terorismului*, București: Editura Expert

106. Popescu D., ș.a.(2000), Economie politică. Sibiu - București: Editura Alma Mater, Editura Universității „Lucian Blaga”, Editura Continent
107. Preda M., (2002), Politica socială românească între sărăcie și globalizare; București: Editura Polirom
108. Răileanu,V.(1998).*Informație, analiză și decizie în contabilitate*.București:Editura Edimpress.
109. Roman D. (2006), Finanțele publice internaționale; București: Editura Economică
110. Stan,S.V.(1996).*Evaluarea întreprinderilor*.București:Editura Teora.
111. Stanciu L., Merce E., (2001) *Finanțe publice*, Ed. Academiei Forțelor Terestre, Sibiu,
112. Stancu,I.(1994).*Gestiunea financiară a agenților economici*.București:Editura Economică.
113. Stancu,I.(2002).*Finanțe*.București:Editura Economică.
114. Stancu,I., Armeanu,D., Bălu,F., Ivănescu,D., Jianu,A., Lipară,C., Obreja,L.,Stancu, D., Tudor,R., Vintilă,N.(2003).*Gestiunea financiară a întreprinderii*.București:Editura Economică.
115. Stăneanu,Gh.,Avornicului,C.(1995).*Fondul de rulment al firmei*.Cluj-Napoca:Editura Genesis.
116. Șaguna D. (1994), Drept financiar și fiscal. București: Editura Oscar Print
117. Șaguna D. (1995), Evaziunea fiscală (pe înțelesul tuturor). București: Editura Oscar Print.
118. Șaguna D. (1996), Procedura fiscală în România. București: Editura Oscar Print
119. Șaguna D. (2001), Tratat de drept financiar și fiscal. București: Editura All Beck.
120. Șaguna D., Șova D. (2005), Drept financiar public. București: Editura C. H. Beck.
121. Șaguna D., Șova D. (2006), Drept fiscal. București: Editura C. H. Beck.
122. Șaguna,D.D., Iliescu,S., Sova,D.C.(1996).*Procedura fiscală în România*, București: Editura Oscar Print.
123. Talpoș I. (1996), Finanțele României, vol. I, Timișoara: Editura Sedona
124. Toma,M.(1994).*Finanțe și gestiune financiară*.București:E.D.P.R.A.
125. Trenca,I.(2005).*Fundamentele managementului financiar*. Cluj-Napoca:Editura Casa Cărții de Știință.
126. Tulai C., (2003), Finanțe publice și fiscalitate, Cluj Napoca: Editura Casa Cărții de Știință
127. Tulai, C. (2003). *Finanțele publice și fiscalitatea*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
128. Tulai,C.(2007).*Finanțe*. Cluj-Napoca:Editura Casa Cărții de Știință.
129. Tulai,C., Șerbu,G.(2005).*Fiscalitate comparată și armonizări fiscale*, Cluj-Napoca:Editura Casa Cărții de Știință.
130. Tulai,C., Tulai, H., Altman,L., Bizo, D.(2004).*Consumul și fiscalizarea lui*. Cluj-Napoca:Editura Eurodidact.
131. Țățu L. ș.a. (2007), Fiscalitate – de la lege la practică. București: Editura C.H. Beck
132. Țățu,L., Șerbănescu,C., Ștefan,D., Cataramă,D., Nica,A.,
133. Viandier, A., De Lauzengheim,Ch., (1993). *Droit comptable*,2-eme edition,Dallas,Paris.

134. Vacărel, I., Gh.D., B., Gabriela, A., Maria, B., Florian, B., Tatiana, M., și alții. (2006). *Finanțe publice, Ediția a IV-a*. București: Editura Didactică și pedagogică.
135. Vacărel I. (1981), *Finanțe publice, teorie și practică*. București: Editura Științifică și enciclopedică.
136. Vacărel I. (1995), *Relații financiare internaționale*. București: Editura Academiei Române.
137. Vacărel I. ș.a., (2000), *Finanțe publice, ediția a III-a*. București: Editura Didactică și pedagogică.

Articole:

1. Albu,C.(2006).Creștere economică moderată în 2005,accelerare ușoară în 2006-2007,Tribuna Economică,v.17,nr.5,p.86-87.
2. Atkinson P., Van den Noord P., *Managing public expenditures: some emerging policy issues and a framework for analysis*, OECD Economics Department Working Papers, NO 285, 2001
3. Ang, J.S. (1992), *On Theory of Finance for Privately Held Firms*, Journal of Small Business Finance, Volume 1, number 3
4. Angelopoulos, K., Philippopoulos, A. (2007), *The Growth Effects of Fiscal Policy in Greece 1960 – 2000*, Journal of Public Choice, Volume 131, Number `1-2
5. Arce, D.G.M, (1997), *Fiscal Pacts*, Open Economies Review, Volume 8, Number 3
6. Ardagna, S. (2001), *Fiscal Policy Composition, Public Debt, and Economic Activity*, Journal of Public Choice, Volume 109, Number 3-4
7. Buri, M., Franco, D. (2006), *Fiscal Policy in Economic and Monetary Union. Theory, Evidence and Institutions*, Journal of Economic, Volume 89, Number 3
8. Caprizzi, V. (2005), *Leveraged Aquisition: Technical and financial Issues*, Journal of Structures Finance
9. Costas, A., Lam R.W.K.(2009), *Efficient Fiscal Policy Restrictions in a Monetary Union*, Journal of International Trade and Economic Dynamics, IV
10. Coutinho, L. (2008), *Fiscal Policy and Macroeconomic Stabilizations: What are the Gains for Cooperation?*, Journal of International Tax and Public Finance, Volume 19, Number 1
11. Crecană,C. Nevoia de analiză economico-financiară,Revista Tribuna economică nr.47/2000.
12. **Csegedi ,S., Bătrâncea, I., Todea, A., Study on the solvency of Romanian companies, Analele Universității din Oradea, 2012, ISSN 1582-5450, BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S**
13. **Csegedi ,S.,Todea, A., Sabău, C., Rating model specific Romanian tourism business,Revista economică, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, Sibiu, Revista economică nr.2-6/2013, vol.65, ISSN: 1582-6260, BDI: RePec, EBSCO, DOAJ, ULRICHSWEB Global Serials Directory**
14. **Csegedi S., Analyzing and modification of the structure of the intermmmediate management balances through the flows of the leasing operations and of the venture operations, Revista Analele Universitatii din Oradea, TOM XVIII, Vol.III, Editura Universitatii din Oradea, 2009, ISSN: 1582 - 5450, pp.153 –160, BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S**

15. **Csegedi Sandor**, Todea (Mariș) Angela, Sabău Cătălin, Nichita Anca, *Model and analysis of rating in the hospitality industry*, *Analele Universității din Oradea*, 2013, ISSN 1582-5450, BDI: RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S
16. **Csegedi, S.**, Batrancea I. , *The Influence of the Taxes on Financial Equilibrium*, Categ B+, Revista *Analele Universitatii din Oradea*, TOM XVII, Vol.III, Finance, Banks and Accountcy, Editura Universitatii din Oradea, **2008**, ISSN: 1582 - 5450, pp.57 – 64, , BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S
17. **Csegedi, S.**, Batrancea,M., Moscviciov,A., Popa,A.,*Financial crisis in banks*, *Analele Universității din Oradea*, 2013, ISSN 1582-5450, BDI: RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S
18. **Csegedi, S.**, Bătrâncea, L.M., Moscviciov, A., *A Statistical Study on the IT Romanian Companies Performance*, Revista economică, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, Sibiu, 2008, BDI: RePec, EBSCO, DOAJ, ULRICHSWEB Global Serials Directory
19. **Csegedi, S.**, Bătrâncea I., Stoia I., *Analysis of operational and investment activities of local administration*, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, Sibiu, Revista economică nr.2-6/2013, vol.65 ISSN: 1582-6260, RePec, EBSCO, DOAJ, ULRICHSWEB Global Serials Directory
20. **Csegedi, S.**, Bătrâncea L.,Popa, A., *Modalities of equilibrium measurement*,7th International Conference of PHD Students, university of Miskolc, Hungary, 2010, ISBN: 978-661-938-1, pp.79-85
21. **Csegedi, S.**, Bătrâncea, I., Pop, T., *Analysis of the Influence of the Factors Above Income Taxation*, The International Conference “Integrative Relations Between the European Union Institutions and the Member States, Vol.III, section 3, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, Sibiu, 2008, P.151-156, cotate B+, Revista economică, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, Sibiu, **Supliment nr. 3/2009** și *ISI Proceedings*, ISSN: 1582-6260, **ISI Thomson**, BDI: BDI: RePec, EBSCO, DOAJ, ULRICHSWEB Global Serials Directory, p.111-115
22. **Csegedi, S.**, Bătrâncea, I., Todea, A., *Study on liquidity in Romanian companies*, Vol.conferință, **IECS 2012**, Lucian Blaga University of Sibiu, The Faculty of Economic Science, ISBN:978-606-12-0323-9, BDI: RePec, EBSCO, DOAJ, ULRICHSWEB Global Serials Directory
23. **Csegedi, S.**, *Sizing value added in correlation with taxes,exercise taxes and assimilated payments*.European Integration – New Challenges for the Romanian Economy, 5th Edition,May 29-30.2009,Oradea, Revista *Analele Universitatii din Oradea*, TOM XVIII, Vol.III, Editura Universitatii din **Oradea**, **2009**, ISSN: 1582 - 5450, pp. 160-166, BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S.
24. **Csegedi,S.**, Bătrâncea,L.M., Bejenaru,A., *Standing's place and role in the financial analysis of the economy entity*.European Integration – New Challenges,7th Edition,May 27-28.2011,Oradea, Revista *Analele Universitatii din Oradea*, TOM XX, Vol.III, **nr.2/2011**, Editura Universitatii din Oradea, 2011, ISSN: 1582 - 5450, pp.341– 347, BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S
25. **Csegedi,S.**, Pop,T., Rus,I.(2003), *Sistemul Fiscal și Componentele Sale*, vol.Simpozionului Internațional, Specializare Integrare și Dezvoltare, Cluj-Napoca, Editura Sincron, ISBN: 973-86547-4-2, p.361-370.

26. **Csegedi,S.**, Pop,T., Rus,I.(2003).*Evoluția Istorică a Sistemului Fiscal Românesc*, vol.Simpozionului Internațional, Specializare Integrare și Dezvoltare, Cluj-Napoca, Editura Sincron, ISBN: 973-86547-4-2, p.123-136.
27. **Csegedi,S.**, Popa,A., Tiplea,A. *Analysis of the value added by the additive method.European Integration – New Challenges,6th Edition,May 28-29.2010,Oradea, Analele Universității din Oradea, nr.1/ 2010, ISSN: 1582-5450, BDI:RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S, pp.394-399*
28. **Csegedi,S.,Tiplea,A.L., Popa,A.**, *Solvency indicator in the credit cooperatives.European Integration – New Challenges,6th Edition,May 28-29.2010,Oradea, Analele Universității din Oradea, nr.2/ 2010, ISSN: 1582-5450, RePec, DOAJ, EBSCO, CABELL' S, pp.646 - 652*
29. De Haan, J., Strum, J.E. (1994), *Political and Institutional determinants of Fiscal Policy in the European Community*, Journal of Public Choice, Volume 80, Number 1-2
30. Devereux, M.P., Griffith, R. (2003), *Evaluating Tax Policy for Location Decisions*, Journal of International Tax and Public Finance, Volume 10, Number 2
31. Feld, L.P., Schaltegger, C.A.(2010), *Political Stability and Fiscal Policy: Time Series Evidence for the Swiss Federal Level, Since 1849*, Journal of Public Choice, Volume 144, Number 3-4
32. Glick, R., Hutchison, M. (1993), *Fiscal Policy in Monetary Unions: Implications for Europe*, Open Economies Review, Volume 4, Number 1
33. Goodhart, C.A.E, Sunirand, P., Tsomocos, D.P. (2004), *A model to Analyse Financial Fragility*, Economic Theory Journal, Volume 27, Number 1
34. Greiner, A. (1998), *Fiscal Policy Composition, Public Debt, and Economic Activity*, Journal of Public Choice, Volume 109, Number 3-4
35. Guerard, J.B., Schwartz, E. (2007), *Debt, Equity, The Optimal Financial Structure and the Cost of Funds*, Journal of Quantitative Corporate Finance
36. Head, J.G. (1997), *Company Tax Structure and Company Tax Incidence*, Journal of International Tax and Public Finance, vo.4, Number.1
37. Jarass, L., Obermair, G.M. (2006), *A Proposal for the Efficient Taxation of all Business Income in the EU*, Journal of Intereconomics, Volume 41, Number 3
38. Kammas, P. (2011), *Strategic Fiscal Interaction Among OECD Countries*, Journal of Public Choice, Volume 147, Number 3-4
39. Knoester, A. (1979), *On Monetary and fiscal Policy in an Open Economy*, De Economist, Volume 127, Number 1
40. Krugman, P. 92012), *Balance Sheet, the Transfer problem and Financial Crises*, Journal of International Tax and Public Finance, vo.6, Number.4
41. Lin, Z., Nagurney A. (2012), *Financial Networks with Intermediation and Transportation Network Equilibria : A Supernetwork Equivalence and Reinterpretation of the Equilibrium Conditions with Computation*, Management Science Journal, Volume 4, Number 3
42. Manzano, B., Perez, R., Ruiz, J. (2005), *Identifying Optimal Contingent Fiscal Policies in a Business Cycle Model*, Spanish Economic Review, Volume 7, Number 4
43. Mueller, A.P. (2010), *Financial Cycles, Business Activity and Stock Market*, Quartely Journal of Austrian Economics, Volume 4, Number 1

44. Neck, R., Schneider, F. (2001), *The political Economy of Fiscal Policies*, Journal of Public Choice, Volume 109, Number 3-4
45. Reid, G.C. (2012), *Trajectories of Small Business Financial Structure*, Journal of Small Business Economics, Volume 20, Number 4
46. Roszkowski, M.J, Delany, M.M, Cardell D.M. (2011), *Interperson Consistency in Financial Risk Tolerance Assessment: Temporal Stability, Relationship of Total Score and Effect on Criterion – Related Validity*, Journal of Business and Psychology, vo.24, Number 4
47. Ruggery, J., Zou, Y. (2007), *A fiscal Burden of Rising Dependency Ratios*, Population research and Policy Review, Volume 26, Number 2
48. Schratzenstaller, M. (2005), *Effective Company Taxation in Poland – Some Methodological Considerations and Empirical Results*, Journal of Intereconomics, Volume 40, Number.2
49. Schuknecht, L. (2000), *Fiscal Policy Cycle and Public Expenditure in Developing Countries*, Journal of Public Choice, Volume 102, Number 1-2
50. Semmler, W., Zhang, W. (2004), *Monetary and Fiscal Policy Interactions in the Euro Area*, Empirica Journal, Volume 31, Number 2 – 3
51. Sterks, C.G.M. (1984), *The Structural Budget Deficit as an Instrument of Fiscal Policy*, De Economist, Volume 132, Number 2
52. Tervala, J. (2008), *Fiscal Policy and Direct Crowding – Out in Small Open Economy*, Journal of International Economics and Economic Policy, Volume 5, Number 3
53. Van der Ploeg, F. (2011), *Fiscal Policy and Dutch Disease*, Journal of International Economics and Economic Policy, Volume 8, Number 2
54. Van Der Ploeg, F.(2005), *Macroeconomics of Fiscal Policy and Government Debt*, Journal of Multidisciplinarity Economics, III, part.3
55. Welfens, P.J.J. (2010), *Transatlantic Banking Crisis: Analysis, Rating, Policy, Issues*, Journal of International Economics and Economic Policy, Volume 7, Number 1
56. Yashiv, E. (1997), *Capital Controls as Taxation Policy*, Journal of International Tax and Public Finance, Volume 4, Number 3
57. Zhang, L., Altman, E.I., Yen, J. (2010), *Corporate Financial Distres Diagnosis Model and Application in Credit Rating for Listing Firms in China*, Frontiers of Computer Science in China, Volume 4, Number 2
58. Alesina A., Glaeser E., Sacerdote B., (2001) *Why doesn't the U.S. have a European style welfare system*, www.nber.org, Working Paper No. 8524,
59. Banks J., Brewer M., (2002) *Understanding the relative generosity of government financial support to families with children*, www.ifs.org.uk,
60. Benabou R., (2000) *Unequal societies: income distribution and the social contract*, The American Economic Review, Vol. 90, No. 1,
61. Bibbee A., Goglio A., (2002) *Public spending in Italy: Policies to enhance its effectiveness*, OECD Economics Department Working Papers, NO. 324,
62. Boyer R., *The french welfare: An institutional and historical analysis in European perspective*, www.cepremap.cnrs.fr,
63. Bradley D., Huber E., Moller S., Nielsen F., Stephens J.,(2001) *Distribution and redistribution in post-industrial democracies*, Luxembourg Income Study Working Paper No. 265,

64. Förster M., Mira M. d'Ercole, (2005) *Income distribution and poverty in OECD countries in the second half of the 1990s*, OECD Social, Employment and Migration Working Paper No. 22,

Legislație:

1. Codul Vamal al României, Legea nr.86/2006 publicată în M.Of. nr.350 din 19.04.2006.
2. Constituția României. (2003, 10 31). *M. Of. nr. 767.*
3. H.G. 1553/2003 privind stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe,publicată în M.Of. nr.21 din 12.01.2004.
4. H.G. nr. 44/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a legii nr.571/2003 privind codul fiscal,publicată în M.Of. nr.112 din 06.02.2004.
5. H.G. nr.105/2007 privind stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe,publicată în M.Of. nr.103 din 12.02.2007.
6. Legea contabilității nr.82 din 24.12.1991,publicată în M.Of. nr.265,partea I din 27.12.1991,replicată în M.Of. nr.629 din 26 august 2002.
7. Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale publicată în M.Of. nr.618 din 18 iulie 2006.
8. Legea nr. 500/2002 privind Finanțele Publice,publicată în M.Of. nr.597 din 13 august 2002.
9. Legea nr.11/2010,privind Legea bugetului de stat pe anul 2010,publicată în M.Of.nr.60 din 27.01.2010.
10. Legea nr.18/2009,privind Legea bugetului de stat pe anul 2009 publicată în M.Of.nr.121 din 27.02.2009.
11. Legea nr.19/2000,privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale,publicată în M.Of. nr.140 din 01.04.2000.
12. Legea nr.200/2006,privind constituirea și utilizarea fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale publicat în M.Of. nr.453 din 25.05.2006.
13. Legea nr.286/2010,privind Legea Bugetului de Stat pe anul 2011,publicată în M.Of. nr.879 din 28.12.2010.
14. Legea nr.287/2010,privind Legea bugetului de asigurări sociale de stat pe anul 2011,publicată în M.Of. nr.880 din 28.10.2010.
15. Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale,replicată în M.Of. nr.23 din 29.01.1998.
16. Legea nr.346/2002,privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale,replicată în M.Of. nr.772 din 12.11.2009.
17. Legea nr.571/2003 privind Codul Fiscal,publicată în M.Of. nr.927 din 23.12.2003.
18. Legea nr.76/2002,privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă,publicată în M.Of. nr.103 din 06.02.2002.
19. Legea nr.95/2006, privind asigurările sociale de sănătate publicată în M.Of. nr.372 din 28.04.2006.
20. OMF 596 din 28.03.1995,de aprobare a metodologiei privind întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli de către regiile autonome și societățile comerciale cu capital de stat,publicat în M.Of. nr.70 din 18.04.1995.

21. OMFP nr.101/2008 privind aprobarea modelului și conținutul formularelor utilizate pentru declararea impozitelor,taxelor și contribuțiilor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă,publicată în M.Of. nr.70 din 30.01.2008.
22. OMFP nr.1121 din 4.07.2006,privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară,publicat în M.Of. nr.602 din 12.07.2006.
23. OMFP nr.1607/2009 pentru modificarea și completarea OMFP nr.101/2008 privind aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor,taxelor și contribuțiilor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă,publicată în M.Of. nr.757 din 26.10.2009.
24. OMFP nr.1752 din 17.11.2005,peu aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene,publicat în M.Of. nr.1080 din 30.11.2005.
25. OMFP nr.2604/2011,peu reglementarea unor măsuri financiar-fiscale,publicată în M.Of. nr.707 din 06.10.2011.

Surse internet:

www.oecd.org/dataoecd/18/0/2666146.pdf

www.insse.ro/cms/files/eurostat/

www.bibliote ca.ase.ro

www.greentaxes.org/

www.tax.org/quotes/quotations.htm

http://static.anaf.ro/10/anaf/Cod_Fiscal_norme_2011.htm

www.anaf.ro

<http://firme365.ro/Listings>

Alte surse:

1. ***Standardele Internaționale de Contabilitate 2000,Editura Economică,București,2000.
2. ***Standardele Internaționale de Contabilitate 2001.Editura Economică,București,2001.
3. ***Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS),IASB,traducere Editura CECCAR,București,2005.